

Israëlaktueel /

Het verdriet blijft

► PAGINA 8 EN 12

Deze jongen vindt troost in een omhelzing na de begrafenis van zijn vader. Asaf Hamami kwam om op 7 oktober 2023, maar Hamas gaf pas afgelopen november zijn lichaam terug.

Foto: Flash90

Echtpaar Heijmans
overleefde de Holocaust

‘Nu kan ik het
aan om er over
te spreken’

PAGINA 11

Opinie
De Islamitische Republiek
betekent oorlog

PAGINA 14

MEDITATIEF

Kanttekening

Ds. Frank Heikoop
voorzitter

De NOS en uw kinderen

Kijken uw kinderen regelmatig naar het Jeugdjournaal? Het is mooi dat ze interesse hebben in de grote wereld. Maar het NOS-jeugdjournaal is wel iets waarvoor je op je hoede moet zijn. Zeker ook als je hart hebt voor Israël.

Enige tijd geleden hebben een aantal vrijwilligers uitgebreid onderzoek gedaan naar de manier waarop Nederlandse kinderen en jongeren worden geïnformeerd over het conflict tussen Israël en de Palestijnen. Tientallen educatieve filmpjes van onder andere de NOS en speciaal het Jeugdjournaal werden onderzocht. Daaruit komt het beeld naar voren dat deze video's vaak één kant van het verhaal laten zien, waarin Israël als de schuldige van alle problemen wordt neergezet.

In veel media is sinds 7 oktober 2023 een sterke focus gelegd op het lijden in Gaza. Daarbij worden in de regel de slachtoffers van Hamas gebruikt en wordt nauwelijks uitgelegd dat deze cijfers afkomstig zijn van een terreurorganisatie. Tegelijkertijd krijgen cijfers van Israël over het aantal slachtoffers veel minder aandacht. Hierdoor ontstaat een beeld waarin Israël vooral burgers zou doden, en beschuldigingen zoals genocide snel geloofwaardig lijken.

Diezelfde eenzijdigheid is volgens het onderzoek ook zichtbaar in veel lesmateriaal en jeugdprogramma's. Belangrijke achtergrondinformatie ontbreekt, zoals de geschiedenis van het conflict, de rol van Hamas en de veiligheidsdreiging waarmee Israël te maken heeft. Daardoor lijkt het alsof Israël al tientallen jaren een machtige en wrede onderdrukker is, terwijl Palestijnen vooral als slachtoffers of moedige verzetsstrijders worden neergezet.

Bronnen, die niet neutraal zijn, worden regelmatig gepresenteerd als objectief, zolang ze in dit verhaal passen. Op jongeren, die nog bezig zijn hun wereldbeeld te vormen, kan dit grote invloed hebben. Wanneer kinderen en jongeren steeds hetzelfde eenzijdige verhaal te zien krijgen, leren zij niet zelf kritisch na te denken. Een belangrijk risico daarbij is dat het negatieve beeld van Israël kan overgaan in bredere vooroordelen over Joden. Het idee dat Israël uniek slecht zou zijn, sluit aan bij oude antisemitische beelden.

Goed dus om er als ouders bovenop te zitten. We leven in deze wereld niet op neutraal terrein. We bevinden ons in een geestelijke strijd. Uitstekende informatie hierover vond ik op: watlerenweonzekinderen.nl.

Er leeft een Jood in iedere christen

Ds. Oscar Lohuis

“U zult opstaan, U zult Zich ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de vastgestelde tijd is gekomen” (Psalm 102:14).

Laatst kwam ik deze Bijbeltekst tegen in een boek dat gaat over geestelijke opwekking onder christenen. We zijn zo gewend om, wanneer het over Sion gaat, onszelf als christenen daarin te lezen. Zeker, de Heere kan ook voor Zijn kerk een tijd hebben bepaald om haar genadig te zijn en herleving te schenken. Maar het gaat in deze tekst natuurlijk over een vastgestelde tijd waarop de Heere, de God van Israël, zich ontfermt over Zijn volk Israël en over de stad Jeruzalem. In het vers daarna staat: “Uw dienaren zijn haar stenen goedgezind en hebben medelijden met haar gruis.” Dat gaat niet over de levende bouwstenen van de gemeente van Christus, maar over de letterlijke stenen van de aardse stad Jeruzalem.

Golf van erkenning

Op internet kwam ik een filmpje tegen van christenen in een land in Oost-Afrika, die de straat op waren gegaan om expliciet hun steun aan Israël te betuigen in een grote optocht door de binnenstad. Verschillende mensen werden gevraagd waarom ze dat deden. Een broeder zei: “Er leeft een Jood in iedere christen.” Sindsdien heb ik dat bij verschillende spreekbeurten ook tegen mijn eigen publiek gezegd. Ik zie de mensen dan verbaasd kijken. Hoezo? Waarom heeft iedere christen iets met Joden? Dan vertel ik wat die Afrikaanse broeder daar achteraan zei: “Zijn naam is Jezus!” Door het publiek gaat dan vaak een soort golf van erkenning en zelfs een beetje schrik. Ja, er leeft een Jood in iedere echte christen.

Herstel

Jezus kwam in de wereld om te redden, genas en bevrijdde, bracht goed nieuws, stierf voor onze zonden en stond op uit de dood. Hij leeft nu en werkt nog steeds. Hij is een Jood, Hij hoort ook

bij Israël. God heeft een tijd vastgesteld waarop Hij zich opnieuw over Sion zal ontfermen. Wij leven in die tijd: “Hij verzamelt Israëls verdrevenen en bouwt Jeruzalem weer op” (Psalm 147:2).

Het herstel van Israël voltrekt zich voor onze ogen. Dat is een voorrecht, omdat wij duidelijker dan eerdere generaties zien hoe de geschiedenis toewerkt naar de wederkomst van de Messias. Psalm 102 gaat verder: “De heidenvolken zullen de Naam van de Heere vrezen wanneer Hij Sion heeft opgebouwd en in Zijn heerlijkheid verschijnt.” Wat wij nu al mogen zien, zal straks voor de hele wereld onmiskenbaar zijn.

“
God heeft een tijd vastgesteld waarop Hij zich opnieuw over Sion zal ontfermen. Wij leven in die tijd.

Het 7 oktobereffect

Frank van Oordt

7 oktober blijft altijd in onze herinnering. Niet alleen omdat het de grootste aanval op Joden was sinds de Tweede Wereldoorlog, maar ook omdat sindsdien alles in het werk gesteld wordt om de Joodse staat zwart te maken en negatief te belichten.

We kiezen daarom in deze krant als thema voor de woorden ‘vertrouwing’ en ‘vertrouwen’. Dat doen we, omdat we uitkijken naar de vertrouwing van Israël, en dat geeft ons moed en vertrouwen.

Dat zien we ook in Israël. Juist de jongere generatie staat op en maakt nieuwe keuzes. U vindt dat terug in het artikel op pagina 6 en 7. Ook bij Christenen voor Israël ervaren we zoiets. Sinds 7 oktober is het werk gegroeid, hebben we Israël meer mogen bemoedigen en worden onze bijeenkomsten beter bezocht. Hoe komt dat toch? Het antwoord daarop is denk ik geestelijk. Onze ogen zijn opengegaan voor de plaats die Israel inneemt in Gods Woord. En als er dus veel speelt rond Israël, worden we waakzamer, zoeken we duiding en bidden we bewuster voor de vertrouwing van Israël.

Ik zag een filmpje van een kind dat een implantaat kreeg en ineens kon ho-

Met vreugde een bezoek brengen aan Jeruzalem.

Foto: Flash90

ren. De blijdschap was diep ontroerend en raakt je. Dat gebeurt ook als mensen de plaats van Israël mogen zien. Dan zie je ineens dat God aan het werk is, en ben je nooit meer dezelfde. De dingen die gebeuren, vallen op zijn plek. Door

de verdieping die dat geeft, kijk je met nieuwe ogen naar wat er gebeurt, luister je met andere oren naar wat er over Israël gezegd wordt, en sta je op om met Israël te bidden: Heere, red Israël uit alle moeilijkheden en troost Uw volk.

NIEUWS

Politietroepen van Hamas houden toezicht in Gaza-Stad nadat er een bestand in werking trad tussen Israël en Hamas.

Foto: Flash90

Onrealistisch tweede fase plan Gaza

Op 14 januari 2026 kondigde de Amerikaanse Midden-Oostengezant Steve Witkoff de start aan van fase twee van het Gaza-bestandsakkoord. Het plan, gestoeld op het 20-puntenvoorstel van president Donald Trump, beoogt de ontwapening van Hamas en aanverwante terreurgroepen, de instelling van een technocratisch bestuur en grootschalige wederopbouw met als fata morgana een soort 'Midden-Oosterse Rivière'.

Wim Kortenoeven

Fase één resulteerde in meer humanitaire hulp voor de Gazanen, gedeeltelijke terugtrekking van het Israëlische leger, een broos bestand en de vrijlating van alle nog levende gijzelaars plus de overdracht van de stoffelijke resten van 27 vermoorde gijzelaars. Fase twee belooft structurele hervormingen, maar stuit op fundamentele en schijnbaar onoverbrugbare problemen.

Andere petjes

Centraal in het plan staat een technocratisch bestuur van 'onafhankelijke' Palestijnse deskundigen die basistaken als infrastructuur, sanitair en onderwijs moeten gaan beheren. Hamas heeft weliswaar toegezegd zijn structuren op te heffen, maar zal naar verwachting slechts 'andere petjes' opzetten en de feitelijke macht behouden.

Dubbelspel van Egypte

Het grootste struikelblok is de demilitarisering. Hamas hergroepeert en herbewapent zich al sinds het ingaan van het bestand, met stilzwijgende medewerking van onder meer Egypte – nota bene een sleutelpartner in het proces. De beoogde Internationale Stabilisatiemacht (ISF) krijgt een zwak mandaat: geen directe confrontaties met Hamas en geen actieve vernietiging van de militaire infrastructuur van Hamas. Israël be-

houdt controle over ongeveer de helft van Gaza (de 'gele zone') en interventierecht in het gehele gebied. Troepenwerving voor de ISF verloopt uiterst moeizaam: geen enkel participerend land wil zijn soldaten in een gewapend conflict met Hamas en andere terreurgroepen laten belanden.

Wederopbouw

De wederopbouw zou moeten beginnen met een proefproject in Rafah, waar de puinruiming voor zeventig procent voltooid is en huisvesting voor twintigduizend Gazanen wordt voorbereid. De Golfstaten hebben vage financiële toezeggingen gedaan, maar koppelen die logischerwijs aan succesvolle demilitarisering. Een internationale 'Raad voor vrede' moet toezicht houden, maar wie de ontwapening van de terreurorganisaties concreet zal moeten afdwingen, blijft onduidelijk.

Palestijnse staat

Israël steunt het plan alleen onder strikte voorwaarden: volledige demilitarisering, vernietiging van het tunnelnetwerk en serieuze deradicalisering van de Gazanen. Hamas daarentegen accepteert hooguit een tijdelijke bevrozing van de wapens en een cosmetische bestuursoverdracht. Volledige ontwapening is voor de organisatie naar eigen zeggen alleen denkbaar in ruil voor een onafhankelijke Palestijnse staat en

Het grootste struikelblok is de demilitarisering van Hamas.

totale Israëlische terugtrekking, twee eisen die voor Israël volstrekt onaanvaardbaar zijn. Overigens is de Hamas-eis voor een staat niet serieus te nemen. De organisatie is principieel tegen het instituut van de natiestaat en gericht op de vernietiging van de Joodse staat.

Nobelprijs

Trump drukt fase twee nu door omdat hij dringend een zichtbaar succes nodig heeft. Na zijn vroege claim de Gazaoorlog te hebben beëindigd, moet nu alsnog het bewijs geleverd worden van zijn 'uitzonderlijke kwaliteiten' als vredesstichter en dealmaker, om alsnog een Nobelprijs in de wacht te kunnen slepen. Dat verklaart ook de Amerikaanse druk op Israël om gevaarlijke concessies te doen, ondanks het feit dat Hamas fase één al op tal van punten geschonden heeft.

De dood in de pot

Het resultaat is een plan van wederopbouw dat vooral ambitieus oogt, maar in de kern onrealistisch blijft. Hamas vertraagt en misleidt als vanouds, de ISF komt nauwelijks van de grond, Arabische landen praten veel maar doen weinig, en de kernvraag – wie ontwapent Hamas concreet? – blijft onbeantwoord. Het traject dreigt zo te eindigen in 'de dood in de pot': geen ontwapening, geen financiering, geen wederopbouw en een groot risico op instorting van het toch al fragiele bestand.

ACTUEEL ISRAËL

Onrust Westoever groeit

Het Israëlische leger slaat alarm over de groeiende dreiging van terroristen op de Westoever (Judea en Samaria). Het leger waarschuwt voor de smokkel van wapens naar het gebied met hulp van Iran. Daardoor zou een aanslag vergelijkbaar met 7 oktober 2023 een serieus risico zijn. Tegelijkertijd zegt het leger dat er ook aandacht nodig is voor kleinere dreigingen, waarbij men moet denken aan een groepje terroristen dat een huis binnendringt en een familie mishandelt of vermoordt.

Dit deel van de muur staat bekend als ‘eerste muur’ en is indrukwekkend in afmeting.

De Isaak-akkoorden

In juni 2025 bezocht president Milei van Argentinië Israël en hield een toespraak in de Knesset.

Foto: Flash90

Israël haalt de diplomatieke en economische banden met landen in Latijns-Amerika verder aan. Dat doet het via de zogenoemde Isaak-akkoorden. Dit initiatief heeft tot doel de politieke, economische en culturele samenwerking tussen Israël en de overheden in Latijns-Amerika te bevorderen. De start van deze akkoorden werd begin december gegeven door president Milei van Argentinië. Andere landen die in beeld zijn bij de eerste stap voor deze akkoorden zijn Uruguay, Panama en Costa Rica. Projecten op het gebied van technologie, veiligheid en economische ontwikkeling krijgen al vorm binnen deze nieuw op te zetten samenwerking. Costa Rica en Israël tekende al een vrijhandelsakkoord voor goederen, diensten en investeringen.

El Al-punten-systeem voor jeugd

De Israëlische luchtvaartmaatschappij El Al start met een programma voor de jeugd. Wie met El Al of Sundor vliegt, tussen de twee en achttien jaar is, en aangemeld bij het programma, krijgt punten per gemaakte vliegreis en toegang tot video's, spelletjes en informatie in de El Al-app voor jeugd. De punten kunnen bijvoorbeeld worden ingezet voor het kiezen van een zitplek, gratis bagage of een snack tijdens de vlucht.

Oud stadsmuur ontdekt

Een stuk stadsmuur van Jeruzalem, ruim 2100 jaar geleden gebouwd door de Makkabeeën, is blootgelegd door archeologen. Dit deel van de muur staat bekend als ‘eerste muur’ en is indrukwekkend in afmeting – veertig meter lang en vijf meter breed. De muur was ooit ruim tien meter hoog, nu is alleen nog de basis over.

Nieuw dorp in Samaria

In Samaria is deze maand een nieuwe nederzetting officieel geopend als onderdeel van een grootschalig plan om het aantal Joodse inwoners in de regio bijna te verdubbelen tot één miljoen. Tijdens een ceremonie werden de eerste tien gezinnen verwelkomd in Rehavam, waar zij hun intrek namen in tijdelijke woonunits.

De nieuwe gemeenschap ligt op een strategisch punt langs de snelweg die een hoofdverbinding vormt voor het gebied, en die volgens lokale leiders versterkt moet worden door een keten van nederzettingen langs de route.

Deel van groter plan

Yossi Dagan, voorzitter van de regioaraad van Samaria, sprak tijdens de opening van een “historisch moment” en benadrukte dat de nieuwe nederzetting deel uitmaakt van een groter plan om de Joodse aanwezigheid in het gebied verder uit te bouwen. “Wij hebben het voorrecht de droom van terugkeer naar Sion te verwezenlijken, ondanks de moeilijkheden die de oorlog met zich meebrengt”, zei Dagan. Volgens hem wordt er gewerkt aan een langetermijnstrategie, waarbij grond in kaart wordt

gebracht, nieuwe gemeenschappen worden gepland en bestaande nederzettingen worden uitgebreid.

Dagan presenteerde zijn uitbreidingsplan in augustus 2023 aan premier Benjamin Netanyahu, nog geen twee maanden voordat Hamas op 7 oktober een grootscheepse aanval uitvoerde op Zuid-Israël. In het uitbreidingsplan worden minstens 25 nieuwe steden in Samaria voorzien tegen 2050. Momenteel heeft slechts één nederzetting in de regio de status van stad: Ariel. De visie omvat ook het toepassen van volledige Israëlische soevereiniteit over het gebied.

Investeren en bouwen

Rehavam behoort tot de 22 nederzettingen in Judea en Samaria die in mei door de Israëlische regering werden goedgekeurd na een voorstel van minister van Financiën Bezalel Smotrich. Smotrich, die binnen het ministerie van Defensie als minister verantwoordelijk is voor het nederzettingenbeleid en ruimtelijke ordening, zei “Grote inspanningen en aanzienlijke budgetten worden geïnvesteerd om deze gemeenschappen niet alleen op papier te laten bestaan, maar ze ook daadwerkelijk te bouwen.” Hij stelde dat uitbreiding van nederzettingen de Isra-

Opening van Rehavam.

Foto: Regioraad van Samaria

De nederzettingen moeten het gebied beschermen tegen aanslagen.

elische veiligheidszone moet versterken en het gebied moet beschermen tegen terreuraanslagen.

De nieuwe bewoners reageren enthousiast op de oprichting. “We zijn blij dat we hier kunnen wonen en letterlijk het licht kunnen aandoen,” zei de nieuwe inwoner Evyatar Hollander tegen Channel 14. “Er is iets bijzonders aan de band tussen het land van Israël en de Joden die hier komen wonen en ervan genieten.”

Israëls erkenning Somaliland is strategische zet

Het eerste officiële bezoek van Israël aan Somaliland: de Israëlische minister van Buitenlandse Zaken Sa'ar ontmoet president Abdirahman Mohamed Abdullahi.

Foto: Shlomi
Amsalem, GPO

Met de erkenning van Somaliland als onafhankelijke staat eind december heeft Israël een geopolitieke schokgolf veroorzaakt in de Hoorn van Afrika. Voor het eerst sinds Somaliland zich in 1991 afscheidde van Somalië, heeft een buitenlandse regering de zelfverklaarde republiek officieel erkend.

Het besluit werpt niet alleen licht op de complexe historische relatie tussen Somaliland en Somalië, maar vooral op de strategische motieven van Israël, dat hiermee zijn invloed in een cruciale regio wil vergroten.

Zorgvuldige beslissing

Somaliland functioneert al ruim drie decennia als feitelijke staat, met een eigen democratisch systeem, veiligheidsapparaat en munteenheid. Toch bleef internationale erkenning uit, deels om spanningen binnen de Afrikaanse Unie te voorkomen. Nu Israël wél die stap zet, is dat dus geen onbeduidende zet, maar een keuze die zorgvuldig is afgewogen.

Volgens analisten past de beslissing in Israëls poging voet aan de grond te krijgen rond de zuidelijke toegang van de Rode Zee. Sinds de escalatie van spanningen met de Houthi's in Jemen – een door Iran gesteunde militante beweging die meerdere aanvallen uitvoerde op scheepvaartroutes en Israël – zoekt Israël naar partners die logistieke en inlichtingenvoordelen kunnen bieden. Somaliland ligt strategisch aan de Golf van Aden, op slechts enkele honderden kilometers van het Jemenitische vasteland. Toegang tot havens en infrastructuur in Somaliland kan Israël belangrijke operationele flexibiliteit geven in geval van nieuwe vijandelijkheden.

Internationale diplomatie

Daarnaast speelt internationale diplomatie een rol. Politiek analisten wijzen op een verschuiving in Amerikaanse strategische aandacht in de regio. In Washington werden in de afgelopen jaren ideeën gelanceerd over alternatieve partnerschappen in de Hoorn van Afrika, mede gezien de groeiende Chinese en Russi-

sche invloed in buurland Djibouti. Door Somaliland te erkennen, positioneert Israël zich als pionier en mogelijk als katalysator voor toekomstige Amerikaanse toenadering. “Om Washington te bereiken, ga je via Jeruzalem”, luidt een veelgehoorde redenering onder Somaliland-diplomaten.

Omstreden stap

Toch is de stap allesbehalve onomstreden. Somalië beschuldigde Israël van schending van zijn territoriale integriteit, een standpunt dat wordt gedeeld door verschillende Afrikaanse en Arabische landen. Critici vrezen dat eenzijdige erkenning bestaande spanningen in de regio kan verergeren. Maar Israël lijkt te rekenen op het gewicht van zijn eigen veiligheidsbelangen én op het feit dat internationale organisaties zelden scherp optreden tegen rechtstreekse diplomatie tussen grote staten.

Doorbraak?

Voor Somaliland betekent de erkenning een doorbraak waarop het dertig jaar heeft gewacht. In hoofdstad Hargeisa werd feest gevierd toen Israëlische en Somalilandse vlaggen naast elkaar verschenen. Voor de relatie stabiele, maar economisch kwetsbare republiek kan de stap deuren openen naar handelsrelaties, internationale investeringen en uiteindelijk toegang tot internationale organisaties zoals de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds.

Of andere landen Israël zullen volgen, blijft onzeker. Maar één ding is helder: met deze beslissing zet Israël een strategische pion op het bord in een regio waar geopolitieke verhoudingen snel verschuiven en waar de strijd om invloed nog lang niet is gestreden.

Om Washington te bereiken, ga je via Jeruzalem.

Deal met NAVO-lidstaten

Het Israëlische bedrijf Elbit Systems, dat beveiligingssystemen levert voor vliegtuigen, heeft een deal gesloten met een aantal Europese NAVO-lidstaten. Het DIRCM-systeem beschermt (transport)vliegtuigen onder andere tegen zogeheten ‘manpads’, raketten die vanaf de schouder kunnen worden afgevuurd. Met de deal is ruim 150 miljoen euro gemoeid.

‘Haatkaart’

In Barcelona is ophef ontstaan over een interactieve kaart die opzettelijk Joodse en Israëlische instellingen, bedrijven en organisaties markeert en als ‘zionistisch’ bestempelt. De kaart bevat privacygevoelige informatie zoals adressen en telefoonnummers en blijkt een initiatief te zijn van een Franse anti-Israëlgroep. De door sommigen zo genoemde ‘haatkaart’ leidde tot grote onrust binnen de Joodse gemeenschap van Barcelona en is na protesten inmiddels niet meer online te vinden.

Dit is een duidelijk voorbeeld van menselijke solidariteit die grenzen, naties en religies overschrijdt.

ZAKA helpt Zwitserland

Na de nieuwjaarsbrand in het Zwitserse Crans-Montana, waarbij veertig jongeren omkwamen en ruim honderd gewonden vielen, reisde een team van ZAKA vanuit Israël naar Zwitserland om de hulpdiensten bij te staan. Hulpverleners van ZAKA hebben sinds 7 oktober 2023 veel ervaring met brandslachtoffers. Professor Tony Fracasso, hoofd van het Zwitsers forensisch instituut: “Na deze zware ramp die Zwitserland getroffen heeft, zijn jullie hier aan onze zijde om ons bij te staan tijdens de moeilijke momenten. Dit is een duidelijk voorbeeld van menselijke solidariteit die grenzen, naties en religies overschrijdt.”

| Foto: ZAKA

INTERVIEW

‘Het feit dat je hier bent, is al genoeg’

Sifra Poot (24) en Lynn Wieten (25) waren onlangs achttien dagen in Israël. Ze maakten deel uit van een internationale groep van twintig jongeren uit twaalf verschillende landen die het hele land doorkruisten en door middel van een intensief educatief programma de vele aspecten van het land en volk Israël (beter) leerden kennen.

Rita Quartel

Het programma ‘Voices for Israel’ – een initiatief van Christenen voor Israël Internationaal in samenwerking met het Israëlische ministerie van Buitenlandse Zaken – wil op deze manier in jongeren investeren zodat ze in eigen land (met kennis van zaken) opstaan voor Israël en het Joodse volk. Het werd voor beiden een unieke ervaring. Sifra: “Ik had het idee dat God ons even uit onze bubbel haalde en ons zelf Zijn land liet zien. Ik sta nu steviger in mijn schoenen als het om Israël gaat en ben er zó van overtuigd dat dit de goede strijd is. En tegelijkertijd heb ik ontdekt dat de dingen waarover ik voorheen een bepaalde mening had soms wat genuanceerder liggen. Je mening wordt echt opgeschud en je leert om die – soms opnieuw – te vormen én uit te spreken.” Lynns eerste bezoek aan Israël dateert van 2018. In 2024 kwam ze tot geloof en kreeg Israël een belangrijke rol in haar (geloofs)leven. “Door er nu als christen te zijn, heb ik zoveel scherper gezien waarom Israël Gods land en volk is. God heeft ons echt aangeraakt, stilgezet en het belang van Israël laten zien.”

Vertrouwen

Tijdens de reis was er volop aandacht voor onderwerpen als geopolitiek, geschiedenis en identiteit, cultuur, economie, geloof, veiligheid en realiteit, en waren er talloze ontmoetingen met Israëli's. Onder hen druzen, jonge (Joodse) immigranten, overlevenden van het bloedbad van 7 oktober 2023, jongeren die zich voorbereiden op hun dienstplicht, en ‘gewone’ burgers in het cafeetje op de hoek. Wat opviel, was het vertrouwen dat velen uitstralen richting de toekomst, ondanks de moeilijke situatie waarin zichzelf én Israël zich bevonden en bevinden. Lynn: “In zowel kibboets Be’eri als kibboets Kerem Shalom werden we rondgeleid door een overlevende van het bloedbad, en zij kiezen er bewust voor op die plek [bij de grens met Gaza, red.] hun huizen weer op te bouwen en daar te blijven wonen. ‘Dit is ons thuis, wij laten ons niet weggagen’, zo klonk het.” Sifra: “De veerkracht in Israël is ongekend. Men rouwt en neemt daar ook echt de tijd voor, maar tegelijkertijd gaat men ook weer door. Ondanks het trauma kiest men ervoor het goede te zoeken. Dat vond ik sterk naar voren komen. Op veel plekken hoorden we: ‘We

komen hier wel weer doorheen’, niet als een goedkope slogan, maar omdat dat in de geschiedenis van Israël iedere keer weer gebeurd is. Dat vertrouwen proef je.”

Veerkracht

Ook bij het bezoek aan een mechina, een vrijwillige vooropleiding voor jongeren die in dienst moeten, valt de veerkracht op. Sifra: “De jongeren worden voorbereid op een leidinggevende functie in de maatschappij en worden niet alleen fysiek en mentaal getraind, maar doen ook vrijwilligerswerk. Wat me vooral raakte, was hun mentale kracht en verantwoordelijkheidsgevoel. Ze cijferen zichzelf weg. Als je dat vergelijkt met achttienjarigen in Nederland, is dat een wereld van verschil.”

Troost

Sinds 7 oktober 2023 is Israël steeds meer alleen komen te staan op het wereldtoneel. Dat komt ook in de diverse ontmoetingen naar voren. Lynn: “Ik raakte in een cafeetje in gesprek met een man die aangaf het fijn te vinden weer toeristen in Israël te zien. Men heeft regelmatig het gevoel dat de hele wereld zich tegen Israël heeft gekeerd gezien de oplaaiende haat en oproepen tot een boycot. Hij was dankbaar me te zien en te horen dat er ook mensen achter Israël blijven staan. Dat deed echt iets met hem.” Sifra: “We hebben in onze gesprekken heel vaak de term ‘existentiële eenzaamheid’ gehoord. Men voelt zich letterlijk door de wereld in de steek gelaten. Tegelijkertijd hebben we ook regelmatig gehoord dat mensen zich gesteund voelen door christenen. Iemand zei: ‘Jullie hebben laten zien er niet alleen op de goede momenten voor ons te zijn, maar ook op de moeilijke momenten. Daarom voelen we ons met jullie verbonden.’ Ik vond het mooi dat hij die verbondenheid benoemde, dat ze onze steun als troost ervaren.”

Lynn: “Iemand anders gaf aan dat veel mensen niet meer naar Joden zelf willen luisteren, omdat het logisch is dat een Jood opkomt voor zijn eigen land, volk en bestaansrecht. Maar als niet-Joden opkomen voor Israël staan mensen er wellicht meer voor open om te luisteren. Dat wij kwamen, wilden luisteren en dat in eigen land weer willen overbrengen,

Wat me vooral raakte, was hun mentale kracht en verantwoordelijkheidsgevoel.

ervoer hij als troost.” Sifra: “We kregen meerdere keren te horen: ‘Het feit dat je hier bent, is al genoeg. Je laat zo zien dat je om ons geeft.’”

Stem voor de waarheid

Terug in Nederland wacht Sifra en Lynn de taak ‘een stem voor Israël’ te zijn. Sifra: “Ik had al passie voor Israël, maar er is nu toch zo’n vuur aangewakkerd. Ik móet er iets mee doen, voor Israël, maar ook voor de Joodse gemeenschap in Nederland. Het is heel gemakkelijk om vanachter een beeldscherm te roepen dat je achter Israël staat, maar we moeten mensen laten zien dat we – letterlijk – naast hen staan.” Lynn: “Er wordt vaak gesproken over een zwijgende meerderheid, maar de tijd om stil te zijn, is voorbij. Het is tijd om echt in actie te komen en je stem te gebruiken om voor de waarheid op te komen. Want het is een gevecht tussen licht en duisternis. Ik moet denken aan de tekst uit Genesis 12:3: ‘Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken.’ Ik snap niet dat mensen dát niet zien.”

Sifra en Lynn zijn beiden werkzaam bij Christenen voor Israël en onder andere betrokken bij Isreality, de jongerentak van de stichting. Zie ook: www.isreality.nl.

Op locatie uitleg over de geschiedenis van Massada.

Foto: Cvl

ACHTERGROND

Geestelijke herleving tegenover wantrouwen

Waar veel Israëli's na het trauma van 7 oktober 2023 zingeving en verbondenheid zoeken, bestaat tegelijkertijd het wantrouwen in staat en instituties, ondanks persoonlijke en gemeenschappelijke wederopbouw.

Canaan Lidor

Sinds zijn terugkeer na bijna vijfhonderd dagen gevangenschap in Gaza heeft Sagui Dekel-Chen zijn leven niet alleen weer opgepakt, hij heeft het “verslonden”, aldus zijn vader Jonathan.

Sagui Dekel-Chen, vader van drie kinderen, werd op 7 oktober 2023 door Hamasterroisten ontvoerd uit kibboets Nir Oz en tot februari 2025 in Gaza vastgehouden. Sinds zijn vrijlating heeft hij zich volledig gestort op het nieuw leven inblazen van de mobiele supermarkt die hij enkele jaren geleden samen met zijn vrouw Avital oprichtte. Deze supermarkt (Columbus) voorziet afgelegen gemeenschappen van levensmiddelen. Tegelijkertijd heeft hij zijn jongste dochter leren kennen, die werd geboren terwijl hij gevangenzat, het contact met zijn twee oudere dochters hersteld en verschillende creatieve projecten opgestart. Dit alles gebeurt terwijl hij herstelt van een ernstig lichamelijk letsel waardoor een van zijn armen tijdelijk verlamd is.

De gemeenschap van Sagui Dekel-Chen in kibboets Nir Oz is daarentegen nog lang niet hersteld, zegt historicus Jonathan Dekel-Chen, die zelf ook de slachting van 7 oktober overleefde. Hoewel de beschadigde gebouwen in Nir Oz fysiek worden herbouwd, willen de meeste inwoners niet terugkeren. Zij zijn van plan ongeveer tachtig kilometer naar het noordoosten te verhuizen, naar kibboets Beit Nir.

Wederopbouw regio Tkuma

Het contrast tussen de wederopbouw van de familie en hun onvermogen deel te nemen aan de wederopbouw van hun kibboets weerspiegelt een bredere kloof: die tussen persoonlijke en geestelijke wederopbouw na 7 oktober, en de onuitwisbare littekens en schade die het bloedbad heeft achtergelaten in de getroffen gemeenschappen – en mogelijk in de Israëliëse samenleving als geheel. De fysieke wederopbouw is het gemakkelijkst te kwantificeren. Van de 47 dorpen, steden en plaatsen in de door de aanslag getroffen regio Tkuma bij Gaza zijn er slechts vijf onbewoond gebleven. De gezamenlijke bevolking van ongeveer 6.200 mensen verblijft momenteel in tijdelijke huisvesting, in afwachting van terugkeer na renovaties, of van een permanente verhuizing.

Opvallend genoeg is de bevolking van de regio Tkuma – een naam die na 7 oktober werd gekozen en ‘herleving’ betekent – sinds de aanslag zelfs gegroeid. Volgens een jaarverslag van de regio Tkuma groeide het aantal inwoners van 62.000 naar 65.000. Het beschikbare budget van ongeveer 4,8 miljard euro is niet alleen bestemd voor reparaties, maar ook voor de grootschalige wederopbouw van het gebied. Hamas beschadigde 2.603 gebouwen. 525 daarvan, verspreid over 23 plaatsen, werden volledig verwoest.

Van de 1.200 mensen die op 7 oktober werden vermoord, woonden er bijna

530 in de regio Tkuma – iets minder dan één procent van de lokale bevolking. De regio telt 288 weeskinderen en bijna de helft van de 250 mensen die die dag door Hamas werden ontvoerd, waren lokale inwoners. In de afgelopen maanden heeft Hamas alle levende gijzelaars aan Israël teruggegeven, evenals de lichamen van vrijwel alle gijzelaars die in gevangenschap zijn vermoord – op één na: Ran Gvili. De terugkeer van de gijzelaars heeft bijgedragen aan de verwerking van het trauma in een samenleving waarvan velen zeiden dat genezing zonder hen onmogelijk zou zijn.

Behoefte aan verbondenheid

Deze ontwikkelingen maakten deel uit van een staakt-het-vuren dat werd bemiddeld door de Amerikaanse president Donald Trump. Het Israëliëse leger heeft controle over ongeveer de helft van de Gazastrook, terwijl voorbereidingen worden getroffen voor een internationale troepenmacht die Hamas in de andere helft zou vervangen. Het staakt-het-vuren gaf ook de Israëliëse economie een impuls. De OESO voorspelde vorige maand dat de groei van 3,3 procent in 2025 zal stijgen naar 4,9 procent in 2026 en 4,6 procent in 2027.

Naast economische groei is er ook sprake van een andere, moeilijker meet-

Voormalig gijzelaar Sagui Dekel-Chen tijdens een herdenkingsdienst in kibboets Nir Oz, die op 7 oktober door Hamas werden vermoord of ontvoerd.

Banai ontdekte een synagoge in Tel Aviv ‘die vol zat met tieners’, een zeldzaam verschijnsel in religieuze gemeenschappen, en nog zeldzamer in het seculiere Tel Aviv.

Nir Oz ter nagedachtenis aan de 65 bewoners

Foto: Tsafrir Abayov/Flash90

popte zich intussen tot activiste voor initiatieven die de politieke polarisatie in de Israëlische samenleving proberen te verminderen. In 2024 vergezelde zij premier Netanyahu tijdens een staatsbezoek aan de Verenigde Staten. Tegelijkertijd beschuldigden andere nabestaanden van vermoorde gijzelaars Netanyahu ervan het meest verantwoordelijk te zijn voor het bloedbad en de democratie te ondermijnen. Haim verdedigde Netanyahu tegen die beschuldigingen en bekritiseerde de legerleiding omdat zij de aanval niet had weten te voorkomen.

Tegelijkertijd koestert zij geen wrok tegen de soldaat die haar zoon doodde. Die soldaat bezocht haar huis tijdens de *shiva*, de zeven dagen van rouw na Yotams dood. “Mijn gevoelens waren complex, maar ik was niet boos op die soldaat. Ik word boos als ik met de hoogste officier spreek en vage antwoorden krijg.” Onlangs ontmoette zij de moeder van de schietende soldaat, die haar bedankte omdat zij haar zoon had verteld hem de dood van Yotam niet kwalijk te nemen.

Blijven vertrouwen

“Na Yotams dood verloor ik alle hoop, maar toen kwam de hoop terug. Niet om Yotam terug te zien, maar om het volk van Israël uit deze tragedie te zien herrijzen met een gesterkte geest.” Tegen het Israëlische dagblad *Maariv* zei ze: “Israëli’s zouden moeten kijken naar de weg die we bewandeld hebben totdat we een eigen staat kregen.” Daarmee verwees ze naar de Onafhankelijkheidsoorlog van 1947-1949, de dodelijkste oorlog in Israël’s geschiedenis, met meer dan zesduizend doden – ongeveer één procent van de toenmalige bevolking. Die oorlog wordt vaak vergeleken met de oorlog die op 7 oktober 2023 uitbrak, vanwege de ongewoon lange duur en de combinatie van verbluffende successen en pijnlijke

nederlagen en concessies, waaronder de terugtrekking uit Samaria en Oost-Jeruzalem.

Historicus Jonathan Dekel-Chen erkent dat het zionistische project standgehouden heeft en zelfs gegroeid is ondanks verliezen die groter waren dan die van 7 oktober. Maar, zo voegde hij eraan toe “op die dag was er een catastrofale mislukking, zowel militair als politiek, waardoor veel Israëli’s het gevoel kregen dat het ongeschreven contract tussen burgers en regering geschonden was. Als gevolg daarvan heeft iemand zoals ik, die sinds mijn aankomst in Israël in 1981 een patriottisch, hyperzionistisch leven heeft geleid, een enorme vertrouwensbreuk meegemaakt – iets wat ongebruikelijk is vergeleken met alles wat eraan voorafging, ook in vergelijking met de Onafhankelijkheidsoorlog.”

In haar lezingen raadt Iris Haim aan “weg te blijven van de plekken die ons tot angst, verlies van helderheid en verlies van vertrouwen in mensen en de staat brengen”. Daarbij herhaalde ze een metafoor die populair werd tijdens de Jom Kippoeroorlog van 1973, toen de Israëlische luchtmacht zware verliezen leed. In die metafoor was elk neergehaald vliegtuig als een snaar die knapte in een gigantische harp, maar de gespeelde melodie kon en mocht niet onderbroken worden.

bare ontwikkeling: een geestelijke groei. Volgens filmregisseur en cultuuronderzoeker Sigalit Banai is die groei duidelijk zichtbaar voor veel Israëli’s die ontwikkelingen binnen de samenleving volgen. Dat vertelde zij in een interview op 11 oktober jl. met Kan11.

Banai, een seculiere moeder, vertelde verrast te zijn dat haar vijftienjarige dochter, leerlinge aan een kunstzinnige middelbare school in Tel Aviv, al wekenlang *slichot* reciteerde: gebeden om vergeving die normaal gesproken alleen door vrome Joden worden uitgesproken in de aanloop naar Jom Kippoer. Toen Banai haar dochter vroeg waarom ze dat deed, antwoordde ze: “We zijn een generatie dorstige zielen.” Ze legde uit dat het citaat afkomstig was van de jonge zanger Ben Tzur, wiens hit de voordelen bezingt van het combineren van een moderne levensstijl met Joodse tradities. Geïnteriseerd bezocht Banai samen met haar dochter een populaire synagoge in Tel Aviv “die vol zat met tieners”, een zeldzaam verschijnsel in religieuze gemeenschappen, en nog zeldzamer in het seculiere Tel Aviv. “Wat ik zag, was geen terugkeer naar religie zoals mensen van onze leeftijd die kennen. Het was iets nieuws, iets wat ik nog niet herkende.” Tieners van de leeftijd van haar dochter, aldus Banai, “hebben twee jaar ver-

schrikkelijke oorlog achter de rug met de angsten die dat met zich meebracht, en dat creëert een enorme behoefte aan verbondenheid en nabijheid tot God”.

Iris Haim: dicht bij Jodendom gekomen

Een van de bekendste figuren die deze trend belichaamt, is Iris Haim, de moeder van Yotam Haim (29). Yotam werd in december 2023 per ongeluk gedood door Israëlische troepen, samen met twee andere Israëli’s, nadat zij uit Hamasgevangenschap waren ontsnapt en door soldaten die het gebied zuiverden werden aangezien voor terroristen. In een recent interview met Channel 14 blikte Iris Haim – voorheen seculier – terug op haar emotionele reis. Sinds de ontvoering van haar zoon was ze eerst “onophoudelijk optimistisch” dat Yotam levend zou terugkeren. “Na zijn dood heb ik het eerste jaar het verhaal verteld van mijn zoon, die heldhaftig stierf tijdens een gewaagde ontsnapping.”

Na die eerste rouwperiode “werd mijn leven een achtbaan, met hoogtepunten door goede dingen die gebeuren en dieptepunten van verlies. Later begon ik mezelf een verhaal te vertellen over verbondenheid met mijn Jodendom. Ik stond er heel ver van af, maar ik ben er nu heel dichtbij gekomen.” Haim ont-

Iris Haim spreekt tijdens een nationale herdenkingsceremonie voor de burgers die werden vermoord tijdens het bloedbad van 7 oktober.

Foto: Marc Israel
Sellem/POOL

Recente innovaties uit Israël

Medisch

Reparatiegeneeskunde en snelle diagnostiek

Voorbeelden

- Agili-C:** implantaat voor kraakbeen- en botregeneratie
- Nanox:** AI-radiologie voor vroege ziekte-detectie
- Capsule-diagnostiek:** slikbare camera

Agritech

Meer opbrengst, minder water

Voorbeelden

- CropX:** sensoren + AI voor slimme irrigatie
- BeeWise:** robot-bijenkasten die bijensterfte drastisch verminderen
- UBQ Materials:** maakt bioplastic van huishoudelijk afval

AI & data

Snellere en efficiëntere data-analyse, nieuwe opslagvormen

Voorbeelden

- DNAformer:** AI die DNA-data 3.200x sneller decodeert
- AISAP Cardio:** directe AI-diagnose van hartafwijkingen
- Nationaal AI-dataplatform:** versnelt medtech & agritech ontwikkeling

Cybersecurity

Digitale veiligheid wereldwijd

Voorbeelden

- Check Point:** geavanceerde cloud en endpoint-security
- CyberArk:** privileged access security (bescherming tegen interne aanvallen)
- Armis:** IoT-beveiliging voor ziekenhuizen, fabrieken, smart cities

Mobiliteit

Steden door de lucht verbinden

Voorbeelden

- Israëls eerste vertiport (Tel Aviv):** hub voor luchttaxivluchten
- Airwayz:** AI-luchtverkeersbeheer voor drones en luchttaxi's

Quantum

Rekenkracht van de toekomst

Voorbeelden

- Nationaal Quantum Center:** testbed voor meerdere quantumarchitecturen
- Classiq:** softwareplatform voor het ontwerpen van quantum-algoritmes
- Quantum Machines:** besturingssystemen voor quantumcomputers

INTERVIEW

‘Nu kan ik het aan om er over te spreken’

In Laren ga ik op bezoek bij het Joodse echtpaar Rob en Lien Heijmans. Rob Heijmans, geboren in 1932, was acht jaar oud toen de oorlog begon. Lien Heijmans werd vier jaar later, in 1936, geboren. Beiden woonden aan het begin van de oorlog in Enschede en hebben als een van de weinigen van hun families de oorlog overleefd. Rob Heijmans sprak tijdens de Holocaustherdenking van 27 januari jl.

Ds. Oscar Lohuis

Wat is er met uw familie gebeurd in de oorlog?

Heijmans: “In 1941 werd mijn vader opgepakt bij een razzia in Enschede. Er zijn toen ongeveer 110 Joodse mannen gevangengenomen, alleen omdat ze Joods waren. Ze zijn naar concentratiekamp Mauthausen gedeporteerd, waar ze ook allemaal zijn vermoord. Direct na deze razzia besloot de Joodse Raad Enschede om, in samenwerking met ds. Leendert Overduin, een systeem op te zetten waardoor mensen konden onderduiken. Mijn moeder besloot in augustus 1942 met mijn zus en mij onder te duiken. De rest van de oorlog heb ik op maar liefst vijftien plaatsen ondergedoken gezeten, waaronder Groenlo, Oldenzaal, Maarn, Doorn, Leiden en Alphen aan den Rijn. Ik heb ondergedoken gezeten met mijn moeder en zus, alleen met mijn zus en ook helemaal alleen, de langste periode. Om allerlei uiteenlopende redenen moest ik elke keer weer verkassen, soms wist ik zelf niet eens waarom.”

Heeft u ook ondergedoken gezeten, mevrouw Heijmans?

“Ja, mijn ouders, broer en ik zijn ook ondergedoken. Ds. Overduin regelde persoonlijk ons onderduikadres en heeft daarmee onze levens gered. Mijn broer en ik zaten bij een familie in Nijverdal, bij een hulppredikant. Tot aan het einde van de oorlog hebben wij op dat ene adres gewoond. In tegenstelling tot Rob, die al die jaren nooit buiten is geweest, kon ik onder een andere naam gewoon naar school. Mensen wisten niet dat ik Jodin was.”

Hoeveel van uw familieleden zijn er vermoord?

Mevrouw Heijmans: “Van mijn naaste familie is bijna iedereen omgebracht, alleen mijn ouders, mijn broer en ik en één nichtje hebben de oorlog overleefd. Rob komt uit een kleinere familie, van de twaalf hebben alleen zijn moeder, zus, een neef en hijzelf het overleefd. Nog even over het woord ‘vermoord’. Kort na de oorlog spraken we alleen over degenen die ‘niet teruggekomen waren’. Later zeiden we dat ze ‘omgekomen’ waren. Pas na vele jaren, eigenlijk pas sinds 2000, spreken wij inderdaad over degenen die vermoord zijn.”

Heijmans: “In 1995 kwam het boek *In Memoriam* uit. Daarin staan alle namen van de Nederlandse Joden die in die paar jaar zijn opgepakt, gedeporteerd en vermoord door de nazi's. Het is een luguber boek, maar wij hebben het gelijk gekocht en vonden al onze familieleden daarin.”

De heer en mevrouw Heijmans.

Foto: Cvl

Werd er na de oorlog door u en andere overlevenden gesproken over de Holocaust?

Heijmans: “Na de oorlog spraken wij daar niet over. Het was voor ons de manier om normaal door te leven. Pas veel later zijn wij er wel over gaan praten. In 2009 werd ik gevraagd een toespraak te houden bij de herdenking van de razzia in Enschede. In 2014 reed ik met mijn zoon over de snelweg langs Maarn. Hij zei toen tegen mij: ‘Weet je dat je mij nog nooit over de oorlog hebt verteld?’ Ik heb naar aanleiding daarvan ons hele verhaal op papier gezet, dat aan hem gegeven, en daarna hebben wij met hem daar wel over gesproken. Later werd ik gevraagd om tijdens de 4 mei-herdenking hier in Laren te spreken op De Brink. Ik was toen gemeenteraadslid namens de VVD.”

Hoe is het voor u er nu over te praten?

“Dat kan ik nu wel aan. Ik kan zelf bepalen wat ik vertel.”

Heeft u na de oorlog te maken gehad met antisemitisme en merkt u iets van het groeiende antisemitisme van deze tijd?

Kort na de oorlog spraken we alleen over degenen die ‘niet teruggekomen waren’.

Mevrouw Heijmans: “Vlak na de oorlog ben ik nog een keer uitgescholden door jongens op school. Daarna heb ik nooit meer iets van dien aard meegemaakt.” Heijmans: “Ik heb er nooit iets van gemerkt, ook de laatste tijd niet. Ik zie wel wat er in de samenleving gebeurt. Vanmorgen nog las ik een artikel in het *NRC* over de behandeling van Palestijnse gevangenen in Israël. Ik kan me niet herinneren dat het *NRC* objectief geschreven heeft over de Israëlische gevangenen in Gaza. Ook het feit dat het *Nieuw Israëlitisch Weekblad* onzichtbaar verpakt moet worden opgestuurd, bepaalt ons bij de huidige werkelijkheid.”

Hoe is uw betrokkenheid bij de Joodse gemeenschap in Nederland?

Heijmans: “Wij zijn zeker betrokken, ik ben voorzitter geweest van het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap, de Joodse Gemeente Bussum en heb andere dergelijke functies vervuld. Ook al zijn wij niet streng religieus, wij gaan vaak naar de gemeente in Bussum, ook om ervoor te zorgen dat het minimum van tien mannen wordt gehaald en er een dienst kan plaatsvinden.”

DE BIJBEL EN ISRAËL

Wat Paulus zegt

Kees de Vreugd
kdevreugd@cvi.nl

Verbonden

Van Israël zijn de verbonden. Paulus schrijft meermaals over verbonden in het meervoud. Er is met Israël niet maar één verbond gesloten, maar er zijn er meerdere. Dat wil zeggen, moeten we denken aan meerdere verbonden, of aan één verbond dat meerdere malen vernieuwd wordt?

Het verbond van de Sinaï bijvoorbeeld, de Thora met andere woorden, wordt vernieuwd in het land van Moab (Deuteronomium 29) en nog eens na de inname van Kanaän bij de bergen Ebal en Gerizim (Jozua 24). En van het verbond van de besnijdenis wordt in een Joodse overlevering gezegd dat het in dertien verbonden gegeven werd, omdat het woord *b'riet* (verbond) dertien keer in het betreffende gedeelte (Genesis 17:1-14) voorkomt.

Paulus zelf heeft het ergens anders (Efeziërs 2:12) over de ‘verbonden van de belofte’. Die zijn aan Israël gegeven. De heidenvolken stonden daarbuiten, maar mogen er door de Messias nu in delen. In Galaten 4 heeft hij het over twee verbonden, maar hij noemt er maar een specifiek, namelijk dat van de berg Sinaï (vers 24). In 2 Korintiërs 3 gaat het over het nieuwe verbond, en dat bedoelt Paulus ook in Galaten 4.

Wat is een verbond? In het Oude Testament duidt het Hebreeuwse woord *b'riet* op een plechtige toezegging, al dan niet op voorwaarde van een ‘tegenprestatie’. Het gaat eerder om een beschikking van God dan om een wederzijdse afspraak, hoewel elke beschikking van God ook gehoorzaamheid van Israël verlangt. Gezien de samenhang in de brief moeten we in Romeinen 9 mijns inziens vooral denken aan het verbond van de besnijdenis, de Thora en het nieuwe verbond (in Romeinen 11:26 is dat het verbond van de vergeving van de zonden), al zijn andere verbonden niet uitgesloten. Al die verbonden gelden nog steeds voor Israël.

Tranen in een kruik

Petra van der Zande

Wat weten we eigenlijk over huilen en tranen? Psalm 56 vers 9 zegt: “Ú hebt mijn omzwervingen geteld; doe mijn tranen in Uw kruik. Staan zij niet in Uw register?”

Ons lichaam bestaat voor ongeveer 75 procent uit water – ‘huilende wateren’ (*majiem bochiem*). We huilen wanneer het onmogelijk is om complexe of overweldigende emoties onder woorden te brengen; onze tranen bevochtigen dan als het ware de ziel. Voltaire noemt ze “de stille taal van verdriet”, en Shakespeare schrijft dat “huilen het verdriet minder diep maakt”. Ook Albert Smith ziet tranen als “de veiligheidsklep van het hart wanneer er te veel druk op staat”, terwijl Bovee opmerkt dat “tranenloos verdriet inwendig bloedt”. Huilen zorgt er dan ook vaak voor dat we ons enigszins opgelucht voelen, zelfs wanneer de omstandigheden niet zijn veranderd.

De functie en waarde van tranen
Huilen is door de Here God gegeven om toxines vrij te laten komen die verbon-

den zijn aan ‘slechte’ emoties. Emotionele tranen bevatten bijvoorbeeld ACTH, een hormoon dat in verband wordt gebracht met hoge bloeddruk, hartproblemen, maagzweren en andere stressgerelateerde aandoeningen. Ons ‘vermannen’ en tranen onderdrukken voorkomt die ontlading niet; het gevaar bestaat dat emoties zich dan opstapelen en uiteindelijk als een onstuitbare uitbarsting naar buiten komen. Rita Schiano noemt daarom niet voor niets: “Tranen zijn Gods geschenk aan ons.”

Tranen in het Joodse perspectief
“Verdriet moet vloeibaar worden, anders gaat het stollen.” Het Joodse volk schaamt zich nooit voor zijn emoties. Dat bleek ook in 2025, toen een dag voor Simchat Tora – precies twee jaar na hun ontvoering – de laatste levende Joodse gijzelaars thuiskwamen. De tranen die vloeiden waren een mengeling van vreugde en diepe rouw om wie niet was teruggekeerd. Een Joods spreekwoord zegt: “Wat zeep is voor het lichaam, zijn tranen voor de ziel.” In vroegere tijden werden de tranen van rouwenden zelfs verzameld in flesjes (lachrymatoria).

God ziet elke traan
Psalm 56 benadrukt Gods persoonlijke aandacht voor menselijk leed: geen enkele traan wordt vergeefs vergoten. De Here God staat niet onverschillig tegenover het lijden van Zijn volk; Hij ziet, bewaart en herinnert. Wat een bemoediging dat Psalm 30:12 vertelt hoe Hij rouw zal veranderen in dans, en verdriet in vreugde. Dat nieuwe begin gaat vaak gepaard met tranen – maar dan van dankbaarheid en herstelde hoop.

“**Wat zeep is voor het lichaam, zijn tranen voor de ziel.**”

Een fontein van tranen

De Fountain of Tears (fontein van tranen) van de Canadese kunstenaar Rick Wienecke staat in Arad (Israël) en beeldt een lijdensdialoog tussen Jezus aan het kruis en een Holocaustoverlevende. Zeven panelen tonen de gekruisigde Jezus en verwijzen naar de zeven kruiswoorden. Voor elk paneel staat een levensgroot bronzen beeld van een overlevende, die met houding en expressie op een kruiswoord reageert. De zes stenen zuilen symboliseren de zes miljoen vermoorde Joden; het water dat eruit sijpelt staat voor de tranen van Gods volk. Het water voedt zes olijfbomen, een beeld van nieuw leven en Gods ontferming, zichtbaar in de stichting van Israël in 1948. | Foto: Van der Zande

DE BIJBEL EN ISRAËL

Israël in het hart van het evangelie

Vanuit het hart van de wereld, vanuit Israël en Jeruzalem, is de verlossing van de wereld aanstaande. Foto: Flash90

Ds. Henk Poot

Dat Israël een belangrijke plaats heeft in het Oude Testament is voor iedereen duidelijk, maar is dat in het Nieuwe Testament ook zo?

Het is duidelijk: in het Nieuwe Testament gaat het evangelie de wijde wereld in. Misschien voert het in de evangeliën nog niet de boventoon, maar met de komst van Paulus wordt de blijde boodschap van de komst van het Koninkrijk ook aan de heidenen gebracht. Maar dat wil nog niet zeggen dat Israël uit beeld verdwijnt.

Jezus, de Leeuw uit de stam van Juda

Stel je nu eens voor dat Israël wel uit beeld verdwijnt. Dan zou de besnijdenis van Jezus niets om het lijf hebben. Het zou hooguit een traditie zijn waaraan Maria en Jozef vasthielden. Je zou kunnen zeggen dat Hij als Jood geboren was, maar daarmee zou alles gezegd zijn. Dat Gabriël Maria vertelde dat haar zoon voor eeuwig als koning over Israël zou regeren, zou je dat dan nog letterlijk moeten nemen? Dat boven het kruis ‘Koning der Joden’ stond, zou dan alleen maar een spottende en valse beschuldiging zijn. Dat in de hemel over Hem gesproken wordt als de Leeuw uit de stam van Juda (Openbaring 5), zou dan alleen zijn omdat Hij ooit nu eenmaal zo geboren was. Maar stel je voor dat Israël niet verdwijnt in het evangelie.

Het evangelie van het Koninkrijk

Volgens de evangelisten predikte Jezus de komst van het Koninkrijk. Wat zou dat betekenen? Nergens wordt er gesuggereerd dat de mensen niet wisten

waarover Hij sprak. Natuurlijk kenden ze de profeten. Ze wisten van de nieuwe wereld die zou komen, dat de wolf zal samenleven met het lam en dat de Heere door de hele wereld aanbeden zal worden. Dat had God immers beloofd. Heel de aarde zal delen in het heil van God.

Maar in het begin van het evangelie horen we Zacharias God loven omdat Hij Israël bevrijden zal van al zijn vijanden. We lezen van Simeon die de vertroosting van Israël verwacht en van Hanna die overal vertelt over de verlossing van Jeruzalem. We ontdekken in het optreden van Jezus hoe anders het Koninkrijk van God is dan de koninkrijken van de wereld. Hij geneest zieken en haalt mensen die verdwaald zijn erbij. Hoeren en tollenaars, melaatsen en onreinen worden uitgenodigd om dichterbij te komen. Maar het gaat nog steeds om Israël. Jezus belooft tijdens het laatste avondmaal dat Zijn discipelen op twaalf tronen zullen zitten om de twaalf stammen van Israël te regeren. Die zullen er dus zijn! En de laatste vraag van de leerlingen na veertig dagen onderwijs over het Koninkrijk is wanneer God het Koninkrijk voor Israël dan zal herstellen. Met andere woorden: de verlossing van de wereld is aanstaande

“**Maar nergens hoor ik God zeggen dat Israël Zijn gemeente niet meer is. Integendeel, altijd blijven zij geliefden van God, zegt Paulus, allemaal!**

de, maar vanuit het midden, vanuit het hart van de wereld, vanuit Israël en Jeruzalem.

Al Gods beloften worden vervuld

Paulus zegt in Romeinen 15:8 dat Jezus een dienaar van de besnedenen is geworden om de beloften van God aan de vaders te bevestigen. Wat betekent dat dan, als de weg van God met de Joden is afgelopen? Het zijn toch hun vaders? Als Israël zijn plaats verloren heeft, komen Gods beloften dan nog wel uit? Of alleen de beloften waarmee wij iets kunnen? In een berijmde psalm lees ik: “Zo min de hemel ooit uit zijn stand zal wijken, zo min zal Uwe trouw ooit wank’len of bezwijken” (Psalm 89). Maar is dat dan wel zo? Is Gods trouw soms toch bezwiken? Waar lees ik in de Bijbel dat God Israël achter zich gelaten heeft?

Het is waar dat een deel van Israël Jezus niet erkende als de Messias. Maar wat ook waar is, is dat de meeste Joden nog nooit van Hem gehoord hadden. Het is waar dat veel mensen dachten: als Jezus het werkelijk is, zullen we dat binnenkort wel merken. We zullen wel zien. En wat ook waar is, is dat er na verloop van tijd een universele Jezus gepredikt werd die Joden niet meer herkenden als hun beloofde Messias. En dat Joden door de eeuwen heen door toedoen van christenen zoveel leden dat zij een afkeer van Jezus kregen. Maar nergens hoor ik God zeggen dat Israël Zijn gemeente niet meer is. Integendeel, altijd blijven zij geliefden van God zegt Paulus, allemaal! Vanwege de vaders en vanwege Gods verkiezing (Romeinen 11:28). En ik denk dat we ook dit mogen zeggen: in de Jood Jezus klopt het hart van God, in de Zoon van God klopt het hart van een Jood en daarmee is Israël des te meer het hart van Gods evangelie voor de wereld.

Gebedspunten
gebed@cvi.nl

Israël

- Bid om Israëls herstel van de aanval van Hamas op 7 oktober en de daaropvolgende oorlog. Bid om genezing van fysieke en innerlijke wonden. Bid om vertroosting voor allen die iemand zijn verloren. Bid om verbetering van de situatie van individuen en gezinnen die door de oorlog tot armoede zijn vervallen.
- Dank voor hoopvol nieuws uit Israël zoals dat er keer op keer baanbrekende uitvindingen gedaan worden op onder ander medisch en agrarisch gebied die tot zegen zijn voor Israël en voor de wereld. Dank ook voor mensen die voor het eerst of opnieuw hun toevlucht hebben genomen tot God en een persoonlijke relatie met Hem gekregen hebben.
- Bid om eenheid binnen de Israëlsche bevolking. Er is nog steeds wantrouwen onderling tussen rechts- en linksgeoriënteerden als het gaat om politiek. Verder is er ook onrust vanwege demonstraties door (een gedeelte van) de orthodoxe bevolking vanwege de dienstplicht die zij moeten volbrengen.

Israël en de volken

- Regelmatig komen er berichten in de media over instanties die Israël willen boycotten, bijvoorbeeld universiteiten die niet meer willen samenwerken met Israëlsche universiteiten. Een ander voorbeeld is dat de AVROTROS (een Nederlandse televisieomroep) niet mee wil doen aan het Eurovisie Songfestival omdat Israël meedoet. Bid dat er mensen zullen opstaan binnen deze instanties die opkomen voor Israël en bid dat verkeerde besluiten teruggedraaid worden.
- “Hij heeft het opgenomen voor Israël, Zijn knecht, door aan Zijn barmhartigheid te denken, zoals Hij gesproken heeft tot onze vaders, tot Abraham en zijn nageslacht, tot in eeuwigheid” (Lucas 1:54). Bid dat christenen wereldwijd steeds meer oog zullen hebben voor de plaats van Israël in het evangelie. Bid dat christenen niet vergeten dat Jezus als Jood geboren werd en dat Hij in de eerste plaats naar de aarde kwam om redding te brengen voor Zijn eigen, Joodse volk.
- In Israël worden de ontwikkelingen in Iran nauwgezet gevolgd. Bid dat er in Iran een regering aan de macht zal komen die de vrede met Israël zoekt.

Christenen voor Israël

- Bid om een zegen op de activiteiten die Christenen voor Israël komende tijd hoopt te organiseren. Bid dat tijdens deze activiteiten de onderlinge ontmoeting en bemoediging centraal staat.

OPINIE

De Islamitische Republiek betekent oorlog

Donderdagmiddag 8 januari 2026. “Wij winnen”, zegt een jonge vrouw in de hoofdstad Teheran telefonisch tegen een buitenlandse journaliste. Tranen van opwinding vullen haar ogen. Het einde van de massaal gehate Islamitische Republiek schijnt haar nabij. En voor zovele Iraanse burgers.

Bas Belder

Aangevuurd door oproepen tot publieke protesten vanaf Amerikaanse bodem (president Trump en de Iraanse kroonprins Reza Pahlavi) behoort ze tot de tienduizenden die 's avonds Iraanse straten en pleinen vullen. Drie dagen later blijkt haar verlangen naar vrijheid in bloed te zijn gesmoord. Opnieuw slaan de Revolutionaire Garde en haar gevreesde knokploeg van de Basij een ware volksofstand neer. Meedogenloos. Vanaf de avond van die achtste januari. “Ze schieten gericht op hoofd en hals”, berichten ooggetuigen. Medici in Iraanse ziekenhuizen bevestigen dat aan land- en vakgenoten in het buitenland.

Bloeddorstig

De leuzen tijdens de grootscheepse Iraanse demonstraties zijn duidelijk: weg met het regime, ‘Reza Pahlavi!’ De reden daarvoor eveneens: een drukkende economische malaise onder een repressief islamitisch regime. Dat regime zit in het nauw en sluit sluw communicatiekanalen (internet/telefoon) af alvorens zijn beulen een tot nu toe ongekend bloedbad onder de eigen bevolking te laten aanrichten. Ondanks de informatieblokkade van het ayatollahbewind valt de buitensporige omvang van zijn bloeddorst toch, zij het nog fragmentarisch, te traceren. Zo weet, ter illustratie, de in München gevestigde oogspecialist Amir-Mobarez Parasta te melden dat zijn Iraanse contactpersonen gegevens hebben verzameld van zestien chirurgische klinieken en acht oogklinieken en daarbij meer dan 13.000 doden registreerden.

‘Kogelgeld’

De getuigenissen over enorme bedragen aan ‘kogelgeld’ (omgerekend honderden tot duizenden euro's) die de moordenaars van familieleden verlangden voor de teruggave van gedode geliefden onderstrepen de demonie binnen het Iraanse machtsapparaat. Zo ook de vreselijke verhalen dat lichamen alleen zouden worden overhandigd wanneer de families schriftelijk verklaarden dat hun zoon lid van de Basij was geweest of door ‘terroristen’ zou zijn gedood.

Eigen profijt

Over ‘opperste leider’ Khamenei (86) merkt de Israëlische geheime dienst- en Iranexpert Danny Citrinowicz op dat deze “nog liever zou sterven dan Iran verlaten”. De Revolutionaire Garde zou tot de laatste man vechten wanneer de VS zouden pogen het tot een regimewisseling te laten komen in Iran,

vult Citrinowicz aan. “Omdat zij meer te verliezen hebben dan alle anderen. Niet slechts gezien de controle over het regime, maar ook haar controle over de Iraanse economie. Ze misbruiken de economie voor eigen profijt.”

Onderdrukking

Het Iraanse regime kan nog altijd twintig tot dertig procent van de bevolking voor zich mobiliseren, geeft prof.dr. Meir Litvak (Tel Aviv Universiteit), duidelijk aan. Kian Tajbakhsk, Iraanse politieke balling en academicus in de VS, deelt deze inschatting. Velen profiteren volgens hem van het huidige Iraanse systeem, waar de leden van de Islamitische Revolutionaire Garde bepalen wie een baan krijgt en wie niet. Litvak stelt tegelijkertijd dat een succesvolle onderdrukking van de Iraanse protestbeweging geen antwoord zal geven op 's lands nijpende sociaaleconomische problemen. “Het beleid van het regime zal die problemen alleen maar verergeren en waarschijnlijk tot nieuwe protesten in de toekomst leiden.”

Hulp van buitenaf

Pro-Israëlische gevoelens en uitingen onder de Iraanse bevolking herleidt de hoogleraar tot een

Bas Belder

Drs. Bas Belder is voormalig rapporteur EU-Iran Europees Parlement namens de SGP.

bewuste reactie op de anti-Israëlische politiek van de Islamitische Republiek - een centrale pijler van haar ideologie - onder het welbekende adagium van ‘de vijand van mijn vijand is mijn vriend’. Vergeefs hoopten de Iraanse demonstranten tot dusverre op militaire hulp van buitenaf. Strategische (regionale) redenen weerhielden de VS daarvan, ongeacht Trumps belofte van “hulp is onderweg”. De regering van Israël, die toch al niet als stokebrand in de Iraanse volksofstand wenste te worden gezien, volgde in dit spoor.

Gevaar

Echter, met een dreigend scenario van een openlijke machtsovername in Iran door de Revolutionaire Garde waarschuwen Israëlische ingewijden voor het gevaar van een nog duidelijkere confrontatiekoers vanuit Teheran, inclusief een geforceerde nucleaire bewapening. “Deze Islamitische Republiek is de ontkenning van een vrij Iran, de Islamitische Republiek betekent oorlog”, oordeelt de Duits-Iraanse politicoloog/socioloog Wahied Wahdat-Hagh. Niet alleen voor de eigen bevolking, voor de Joodse staat, maar wereldwijd.

Iraanse vrouwen in Israël demonstreren tegen het regime in Iran.

Foto: Flash90

MAATSCHAPPIJ

Een uitgeverij die Holocaustverhalen levend houdt

Veertien jaar geleden maakte Liesbeth Heenk een grote carrièreswitch. Na jarenlang als kunsthistorica te hebben gewerkt, richtte ze haar eigen uitgeverij Amsterdam Publishers op. Een uitgeverij die zich volledig richt op boeken over de Holocaust. Het is een van de weinige uitgeverijen ter wereld die uitsluitend Holocaustliteratuur publiceert.

Het verhaal van de uitgeverij begint wanneer Holocaustoverlevende Manny Steinberg contact opneemt. “Steinberg had een boek gepubliceerd met zijn Holocaustmemoires, maar dat was een flop geworden door een gebrek aan goede marketing. Hij vond mij en samen wisten we het boek tot een bestseller te maken. Later ben ik met hem meegegaan naar concentratiekamp Dachau. Daar zag ik wat een ongelooflijke impact het op hem had dat zijn verhaal eindelijk werd gehoord. Hij is zelfs met het boek begraven. Op dat moment besloot ik me volledig te wijden aan het uitgeven van Holocaustboeken.”

Grote impact

Die impact op Holocaustoverlevenden en hun families ziet ze in de jaren daarna telkens terug. “Na de oorlog was er nauwelijks ruimte voor overlevenden om hun verhaal te vertellen. En als je niet kunt praten over je trauma, wordt het alleen maar zwaarder. Het uitgeven van deze boeken kan heel helend wer-

Foto: Heenk

ken. Daarnaast zie ik dat het familiebanden versterkt, omdat kinderen hun ouders eindelijk beter begrijpen.”

Herinneren

Spijt van haar keuze heeft ze nooit gehad. Inmiddels publiceert ze ongeveer twintig boeken per jaar, voornamelijk verhalen van Holocaustoverlevenden, maar ook van de tweede en derde generatie. “Ik zeg wel eens dat mijn werk pas gedaan is wanneer de verhalen van alle zes miljoen Joden zijn gepubliceerd. Het is ontzettend belangrijk, ook binnen het Jodendom, dat iedereen herinnerd wordt.”

Antisemitisme

Heenk hoopt dat deze boeken wereldwijd zo veel mogelijk gelezen worden,

juist in een tijd van toenemend antisemitisme. Daarom richtte ze ook de ANBI Stichting Survivor Stories Fund op. Deze stichting wil wereldwijd gratis Holocaustboeken verspreiden op scholen, universiteiten en bibliotheken, om op die manier antisemitisme tegen te gaan. “De jaren dertig lijken angstaanjagend veel op de tijd waarin we nu leven, maar mensen zien het niet. We leren niet van de geschiedenis. Er is dus nog heel veel werk te doen.” | Tekst: Renske Lankman

» Meer informatie: survivorstoriesfund@gmail.com

Column

Roger van Oordt
rvanoordt@cvi.nl

Eurovisie of Israëlvisie?

Soms zinkt de moed je in de schoenen. Mijn goede vriend Freddy Hollander stuurde mij onlangs zijn e-mailwisseling met de AVROTROS. Freddy is de achterneef van Han Hollander, de bekende verslaggever van de AVRO vóór de Tweede Wereldoorlog. Hij werd in 1944 vermoord in Auschwitz.

Freddy had de AVROTROS geschreven over hun beslissing zich als omroep van het Eurovisie Songfestival terug te trekken, omdat Israël mocht meedoen. Dezelfde AVRO die in 1940 de broer van zijn grootvader, Han Hollander, evenals alle andere Joodse medewerkers ontslagen had. Een toenmalig besluit dat genomen was nog voordat daar een opdracht van de nazi's voor gegeven was.

Diezelfde AVRO heeft nu besloten de Joodse staat te boycotten. Geheel op eigen initiatief. Welke duistere krachten zijn daar werkzaam? In de e-mailwisseling distantieert de AVROTROS zich met koeienletters van antisemitisme. De omroep sluit zich echter aan bij het grote koor van antizionisten die de Joodse staat, Israël, beschuldigen van genocide en kindermoord. Het zijn dezelfde beschuldigingen die het Joodse volk al sinds de middeleeuwen te verduren krijgt. Men gaat ook volledig voorbij aan de bedreigingen van de vernietiging van Israël door Iran met zijn handlangers.

Freddy stuitte alleen op onbegrip. Onder tusschen is de beslissing van de AVROTROS een soort maatstaf van rechtvaardigheid geworden in deze onrechtvaardige wereld. Onlangs zei iemand tegen me: “Zelfs de AVROTROS boycot Israël, dan moet er toch echt wel veel aan de hand zijn met wat die Joden daar in Israël allemaal uithalen.” Uitsluitingen wakkeren nieuwe uitsluitingen en boycotts aan. We zien donkere wolken zich samenvakken, maar ook voor ons mogen dit jaar de woorden die Mozes tegen Jozua sprak, gelden: “Wees sterk en moedig.” Ook als Eurovisie ontbreekt, de Israëlvisie blijft. De God van Israël troont op de lofzangen van Israël.

Een nieuw begin

De winter verdwijnt langzaam en maakt plaats voor de lente in Israël. De natuur ontwaakt weer. Dit nieuwe begin moet gevierd worden en dat gebeurt in Israël op Toe Bisjvat, ook wel bekend als ‘Het Nieuwjaar van de bomen’. Toe betekent vijftien en Bisjvat betekent de maand Sjevat. Dit feest valt dus altijd op de vijftiende dag van de maand Sjevat.

In Israël worden op deze vreugdevolle dag in het hele land bomen geplant: een teken van leven en een nieuw begin. Ook eten Joden allerlei verschillende vruchten. Het planten van de bomen wordt mede gefinancierd door het Joods Nationaal Fonds (JNF). Volgens deze organisatie zijn er de afgelopen 125 jaar ruim 260 miljoen bomen geplant in Israël. Hierdoor is Israël het enige land ter wereld waar meer bomen zijn dan honderd jaar geleden. | Foto: Flash90

Israëlactief

Voor alle activiteiten geldt: Deo volente
Meer informatie via cvi.nl/agenda of 033-2458824.

Uitgelicht

Openingstijden Israëlcentrum

Maandag-vrijdag: 9.00-17.00 uur
Zaterdag: 10.00-16.00 uur
Zondag: gesloten

Foto: Willem Jan de Bruin Fotografie

Bijeenkomsten

- Dinsdag 3 februari

20.00 uur: Zuidhorn: Lezing ds. Henk Poot. Locatie: Klein Hanckema, Kerkstraat 14, Zuidhorn. Thema: Is Israël nog steeds Gods volk?

19.30 uur: Ooltgensplaat: Lezing ds. Oscar Lohuis. Locatie: Gebouw Elthato, Zuid Achterweg 27. Thema: Misverstanden over Israël waardoor antisemitisme toeneemt.
- Donderdag 5 februari

20.00 uur: Bergambacht: Lezing Karel van der Plas. Locatie: Gebouw de Schakel. Schoolstraat 24, Bergambacht. Thema: Jezus haalt Israël thuis.

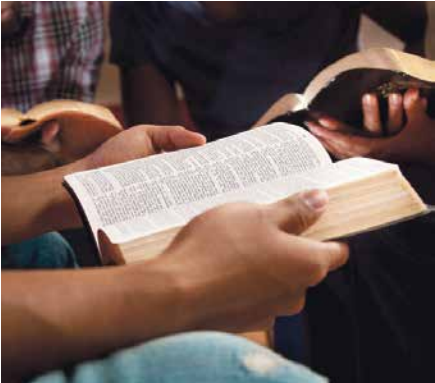

Foto: Canva Pro

- Dinsdag 10 februari

20.00 uur: Heerhugowaard: Lezing ds. Oscar Lohuis. Locatie: Pinkstergemeente Sjaloorn, Deimoslaan 19. Thema: Israëls actualiteit in het licht van de Bijbel.

20.00 uur: Epe: Lezing ds. Willem J.J. Glashouwer. Locatie: Goede Herderkerk,

Enkweg 2. Thema: Jeruzalem, Bijbel en geschiedenis.

- Woensdag 11 februari

20.00 uur: Franeker: Lezing ds. Oscar Lohuis. Locatie: De Rank, Zilverstraat 36.
- Woensdag 18 februari

20.00 uur: Dronten: Lezing spreker van Christenen voor Israël. Locatie: Evangeliegemeente Shekinah, De Roef 1.

20.00 uur: Eemnes: Lezing ds. Henk Poot. Locatie: Kerkelijk Centrum Wel, Rutgers van Rozenbruglaan 1. Thema: Het evangelie van het Koninkrijk en Israël.
- Dinsdag 24 februari

20.00 uur: Epe: Lezing ds. Willem J.J. Glashouwer. Locatie: Goede Herderkerk, Enkweg 2. Thema: Jeruzalem, Bijbel en geschiedenis.

20.00 uur: Joure: Lezing ds. Oscar Lohuis. Locatie: Gebouw de Brug, Brugstraat 3. Thema: Huidige ontwikkelingen in Israël en de wereld in het licht van de Bijbel.

- Woensdag 25 februari

20.00 uur: Winsum: Lezing ds. Henk Poot. Locatie: NGK De Poort, Borgweg 36.

- Donderdag 26 februari

19.30 uur: Roden: Lezing ds. Kees van Velzen. Locatie: Kerkelijk Centrum Op De Helte, Touwslager 125. Thema: Waarom brengt God Zijn volk thuis?

- Dinsdag 10 maart

19.30 uur: Epe: Lezing Marianne Glashouwer. Locatie: Goede Herderkerk, Enkweg 2. Thema: Vrouwen in de Bijbel.

- Woensdag 11 maart

19.30 uur: Zutphen: Lezing ds. Henk Poot. Locatie: De Wijngaard, Vierakkerssestraat 8. Thema: Het evangelie van het Koninkrijk en Israël.

- Donderdag 12 maart

20.00 uur: Woerden: Lezing ds. Kees Kant. Locatie: Rehobothkerk, Leidsestraatweg 130.

20.00 uur: Venlo: Lezing ds. Kees van Velzen. Locatie: Pinkstergemeente Sion, Vossenerlaan 84.

- Woensdag 8 april

10.00 uur: Nijkerk: Predikantenbijeenkomst. Info en aanmelden: cvi.nl/studiedag.

Overig

- 29 januari-11 februari

9.30-17.00 uur: Nijkerk: Schilderijen-expositie Esther Pruis. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Toegang gratis.
- Donderdag 29 januari

13.30 uur: Nijkerk: Opening schilderijen-expositie Esther Pruis. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34.

- Zaterdag 31 januari

10.30-15.30 uur: Meet and greet met Esther Pruis. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34.

16.00 uur: Urk: Concert Holland-Koor. Locatie: Ichthuskerk, Urk, Richel 2. Toegang vrij.

Schilderij Ruth Foto: Jip Wijngaarden

- 12 februari tot 18 april

9.30-17.00 uur: Nijkerk: Expositie 'Wat zal komen is al geweest' Jip Wijngaarden. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Toegang gratis.

- Donderdag 12 februari

15.30 uur: Nijkerk: Opening expositie 'Wat zal komen is al geweest' Jip Wijngaarden. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda of 033-2458824.

- Zaterdag 14 februari

10.30-15.30 uur: Meet and greet met Jip Wijngaarden. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34.

- Dinsdag 17 februari

19.30 uur: Nijkerk: Lezing Jip Wijngaarden. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34. Vooraf opgeven verplicht: cvi.nl/agenda of 033-2458824.

- Woensdag 4 maart

11.45 uur: Antwerpen: Excursie Joods Antwerpen. Kosten: 57,50 euro. Info: cvibelgie@gmail.com of 06-39150052.

14.45 uur: Antwerpen: Excursie Joods Antwerpen. Kosten: 57,50 euro. Info: cvibelgie@gmail.com of 06-39150052.

- Elke vrijdag

15.00 uur: Nijkerk: Bidstond voor Israël. Locatie: Israëlcentrum, Henri Nouwenstraat 34.

Joodse kalender

- 31 januari 2026

Thoralezing: *Besjalàch*, Exodus 13:17-17:16
Haftarahlezing: Richteren 4:4-5:31
- 2 februari 2026

Toe Bisjwat (Nieuwjaar der Bomen)
- 7 februari 2026

Thoralezing: *Jitro*, Exodus 18:1-20:23
Haftarahlezing: Jesaja 6:1-7:6 en 9:5
- 14 februari 2026

Thoralezing: *Misjpatiem*, Exodus 21:1-24:18
Haftarahlezing: Jeremia 34:8-22 en 33:25-26
- 21 februari 2026

Thoralezing: *Teroemá*, Exodus 25:1-27:19
Haftarahlezing: 1 Koningen 5:26-6:13

Israëlconsulenten

Het Israël Producten Centrum heeft een uitgebreid netwerk van consulenten door heel Nederland. Via israelwinkel.nl of 033-2458814 vindt u de contactgegevens van een consulent(e) bij u in de buurt.

De krant

De volgende krant verschijnt vanaf 24 februari 2026.

ACTIEF

Businessclub

Vooruitkijken: werken vanuit Bijbelse waarden

In de businessclub Bouwen met Israël komen ondernemers samen die hun geloof en betrokkenheid bij Israël verbinden met hun dagelijks werk. Aan het begin van het jaar staat het vooruitkijken centraal: wat mogen we verwachten en welke rol speelt geloof daarin? Westeneng Makelaardij, de Ideeënfabriek en Bijzondere Zaken delen hun perspectief.

Westereng Makelaardij

Bij Westeneng Makelaardij, onder leiding van Jan Westeneng, vormt het geloof een gedeelde basis. Het makelaarskantoor telt veertien medewerkers, allen gelovig en betrokken bij Israël. Jan: “Hoewel Israël geen dagelijks gespreksonderwerp is op de werkvloer, leeft het sterk in de privélevens van de medewerkers. Het volgen van het nieuws en het onderlinge gesprek hierover gebeurt vanzelfsprekend. De verbondenheid met Israël krijgt vorm door gesprekken, het bezoeken van bijeenkomsten en het lidmaatschap van de businessclub Bouwen met Israël, waar kerkelijke verschillen naar de achtergrond verdwijnen. Centraal staat het geloof in dezelfde God met als gemene deler de liefde voor Israël.”

Ideeënfabriek

“Ook bij de Ideeënfabriek van Pieters speelt geloof een richtinggevende rol”, vertelt Floor Pieters. Niet door expliciete geloofsuitingen, maar door principes als eerlijkheid en transparantie leidend te laten zijn. Met het oog op 2026 overheerst voorzichtigheid door politieke onzekerheid, maar er is ook hoop op meer waardering voor het bedrijfsleven. De wens is dat een nieuwe generatie opnieuw zoekt naar waarheid en Bijbelse waarden. De betrokkenheid bij Israël uit zich in waarheidsvinding en het laten horen van een zorgvuldig en inhoudelijk tegengeluid in het maatschappelijke debat. Floor sluit af: “We moeten markanter en duidelijker staan voor het geloof in onze God en de Bijbel. We moeten op een positieve manier stelling nemen in deze maatschappij.”

“Centraal staat het geloof in dezelfde God met als gemene deler de liefde voor Israël.”

Bijzondere Zaken

Voor Leonora Zijlstra van Bijzondere Zaken is geloof de afgelopen veertig jaar het anker binnen haar onderneming. Leonora: “Als executive coach begeleid ik directeuren, financieel directeuren, ondernemers en familiebedrijven bij het versterken van hun leiderschap. Ondernemers die leven en werken vanuit Bijbelse waarden zoals eerlijkheid en rechtvaardigheid blijven onmisbaar, juist in deze tijden van nationale en mondiale onrust. Ik hoop op een geestelijke opwekking in Nederland, groeiend onderscheidingsvermogen tussen waarheid en leugen, en internationale politieke onvoorwaardelijke steun aan Israël.” Haar verbondenheid met Israël krijgt concreet vorm door de wekelijkse gebedsgroep bij Christenen voor Israël, reizen naar Israël en het ambassadeurschap binnen de businessclub. Verwachting en geloof gaan daarbij hand in hand.

Meer weten of lid worden van de businessclub? Ga naar bouwenmetisrael.nl.

Foto: Cvl

Vacature

Meespelen bij het Hineni Symfonie Orkest?

Het Hineni Symfonie Orkest (HSO) is bezig met uitbreiding en heeft op dit moment vacatures voor onder andere: slagwerker/paukenist, hobo, trombone, trompet, viool/cello, contrabas, een pianist/toetsenist of een ander symfonie-instrument.

Meer weten?

Kijk op onze website hinenisymfonieorkest.nl of op onze Facebookpagina [hinenisymfonieorkest](https://www.facebook.com/hinenisymfonieorkest). Je kunt ook een musicus polsen, iemand van ons aanspreken bij een concert, mailen naar orkestmanager@hinenisymfonieorkest.nl of bellen naar 06-10237164. We zijn benieuwd naar jou! | Foto: Chris van Beek

Vrijwilligersvacature

Online redacteur Israel Today

Heb jij liefde voor Israël en interesse in het nieuws van vandaag? Dan zijn wij op zoek naar jou! Als online redacteur help je mee om actueel en relevant nieuws over Israël beschikbaar te maken voor een Nederlandse lezersgroep.

Je selecteert wekelijks artikelen van *Israel Today*, vertaalt deze vanuit het Duits of Engels met behulp van vertaalsoftware en controleert de teksten taalkundig, zodat ze goed en natuurlijk Nederlands zijn. De artikelen plaats je op Israeltoday.nl. Daarnaast verstuur je één keer per week de nieuwsbrief, wat grotendeels geautomatiseerd verloopt. De werkzaamheden vinden plaats op een vaste ochtend en nemen ongeveer drie uur per week in beslag.

Je hebt een goede schriftelijke beheersing van het Nederlands, enige kennis van Duits en Engels en kunt goed met teksten en een computer werken. Je voelt aan welk nieuws aanspreekt bij de Nederlandse lezer en bent bereid je wekelijks te committeren. Ook incidentele inzet is mogelijk.

Wij bieden betekenisvol werk, een leuk team, een gratis abonnement op *Israel Today* en een jaarlijks uitje. Als je interesse hebt, stuur dan voor 14 februari een bericht naar Dineke van der Wouden: educatie@christenenvoorisrael.nl.

1982-2026 Het JAFFA Instituut bestaat 44 jaar en heeft...

43 hulpprogramma's.

Het 44ste is haar *standvastigheid* om de programma's te *blijven uitvoeren*, want die zijn van *levensbelang* voor mensen in nood die hun hoop op JAFFA hebben gevestigd.

Enkele van die 44:

Naschoolse opvang voor de jeugd.
Terug op de goede weg voor tienermeisjes en
alleenstaande moeders.

Bejaarden behoeden voor eenzaamheid in hun armoede.
Ontbijt – warme maaltijden – voedselpakketten.

bankrekening nummer:

NL12 RABO 0335 5422 39

Wilt u diezelfde standvastigheid tonen en Jaffa steunen?

DANK U WEL

Alle hulpprogramma's vindt u op onze website:

www.jaffaproject.nl

Facebook: Jaffa-Project Nederland.

Informatie bij onze secretaris

tel. 0548-61 17 48

e-mail: info@jaffaproject.nl

Informatie sponsorplan via:

tel. 06 83 21 01 54

e-mail: sponsorplan@jaffaproject.nl

Met een legaat of plaats in uw testament voor de kinderen van Jaffa reikt u hen de hand naar een betere toekomst.

Informatie: penningmeester@jaffaproject.nl

Jan Budding Schilderwerk

Rhenen

Voor al uw schilderwerk,
binnen en buiten!

Bel voor een vrijblijvende offerte:
06-39 675 192

JHWH-bijbel

*“De bijbelvertaling waarin Gods eigen naam, **JHWH**,
weer is teruggekeerd”*

In Exodus 3:15 maakt God zijn naam bekend zoals wij Hem mogen noemen. Letterlijk staat er: **“JHWH, de God van uw vaders Abraham, Isaak en Jakob, heeft mij tot u gezonden, dit is mijn naam voor eeuwig en zó kunt u mij gedenken van generatie tot generatie”**.

Gods naam **JHWH** komt bijna 7000 ! keer voor in het eerste Testament. En toch, hoe onbegrijpelijk ook, komt in de meeste bijbelvertalingen de naam **JHWH** geen enkele keer voor. Gods heilige naam is wegvertaald en vervangen door de aanspreektitel HEER(E).

In de **JHWH**-Bijbel wordt Gods naam (in de Hebreeuwse grondtekst staat er “jod-hé-wav-hé”), weergegeven als **JHWH**.

Met welke klinkers Gods naam oorspronkelijk werd uitgesproken is niet meer te achterhalen. Meestal wordt het uitgesproken als **JáHwêH**, (of soms **JeHóVáH**).

De **JHWH**-bijbel heeft meer unieke kenmerken, onder andere **Jesjoea** i.p.v. Jezus, Messias i.p.v. Christus, Torah i.p.v. wet, Sjabbat i.p.v. sabbat. Ook de ouderwetse NBG-taal is aangepast aan deze tijd. Zie voor veel meer details de website:

www.jhwh-bijbel.nl

Wensen voor
ieder moment

Keuze uit 1250 wenskaarten

KEESKAART.NL

Minimum afname €17,50 - Geen verzendkosten!

Scan mij!

Friesland, kindvriendelijk park, speeltuin,
kinderboerderij, gratis toegang tot zwembad
De Dobbe van mei tot sept. Animatie in de
zomervakantie. Veel natuur/bos met grote
zwemplas nabij. Vrijst. bungalows van 1-8 pers.
Gratis wifi, rookvrij, evt met huisdier vrij.
www.bosmeer.nl

Voor zomer in spanje:

Zonzekerheid? Ga naar www.zomerinspanje.nl
2 luxe app. Met zeezicht en blauwe stranden nabij
Benidorm.

AMCHA ISRAEL

In Israël wonen nog 130.000
overlevenden van de Holocaust.

AMCHA biedt psychosociale hulp
in 15 behandel centra aan 19.000
getraumatiseerde mensen.

Steun Vrienden van
Amcha Nederland Amersfoort
IBAN NL42 ABNA 049 06 06 210

www.amcha.nl

WORD DONATEUR EN VUL DE BON IN

☐ Ik wil het werk van Amcha ondersteunen en word donateur.
Bedrag: per maand / jaar*

☐ Ik wil de nieuwsbrief ontvangen. Per e-mail / post*

☐ Ik wil het werk van Amcha onder de aandacht brengen in mijn omgeving.
Stuur mij svp: 10 / 25 / 50 folders*

* Svp doorhalen wat niet van toepassing is.

Naam en voor letter, m/v*

Straat en huisnummer

Postcode en woonplaats

E-mailadres

Telefoonnummer

Insturen in een envelop naar: Stichting Vrienden van Amcha Nederland,
Postbus 1197, 3800 BD, Amersfoort (of mail naar info@amcha.nl)

ACTIEF

Breng de Joden thuis

‘We hebben niets meer’

De vrouw van het Joodse echtpaar steekt een van de Chanoeka-kaarsen aan terwijl haar man toekijkt.

Foto: Cvi

Elke Oekraïense Jood die naar Israël emigreert, heeft een eigen verhaal. Men komt veelal uit moeilijke (oorlogs)omstandigheden en vertrekt naar een land waar de oorlog ook nooit ver weg is. Het ene verhaal is nog schrijnender dan het andere.

Zo ook het verhaal van een ouder echtpaar dat ik ontmoette in de buurt van Kiev. Ze hebben zojuist een urenlange autorit achter de rug om de volgende dag hun visum te kunnen aanvragen bij het Israëlsche consulaat in Kiev. Wat verdwaasd zitten ze aan de keukentafel. De roodharige vrouw vertelt hun verhaal. “We woonden vlak bij de grens met Rusland. Toen de oorlog uitbrak, kwam ons huis al snel dicht bij de frontlinie te liggen. Op een nacht werd ons huis geraakt door een drone. We konden er niet meer blijven wonen en moesten vluchten. Maar waarheen? We konden voor een maand een ander huis krijgen, maar dat huis werd daarna verkocht. We verhuisden naar een nieuwe plek zonder voorzieningen, totdat een vrouw haar huis voor ons opende.”

Automatische piloot

De uitputting van de oorlog is aan hun lichaamstaal en gezichten af te lezen. Het lijkt wel alsof ze alles op de automatische piloot doen en de emoties niet kunnen voelen over alles wat ze hebben meegemaakt. “We hebben niets meer. Ons huis valt nu onder Russische bezetting, dus daar kunnen we niet meer naar terug.” Hun dochter woont inmiddels zes jaar in Israël. Daar is ze gelukkig. Herhaaldelijk zei ze tegen haar ouders dat ze naar Israël moesten komen, maar ze vonden het niet nodig, totdat de oorlog hen nu gedwongen heeft te emigreren. Ik hoop en bid dat ze spoedig naar Israël kunnen vertrekken en daar samen met hun dochter een nieuw en gelukkig leven kunnen opbouwen. | Tekst: Renske Lankman

**BRENG
DE JODEN
THUIS**

NL38 ABNA 0529 310 252

Het kost 135 euro om een Jood in Oekraïne te helpen bij vertrek naar Israël.

Jeugd

TOV! Clubdag 20 juni

TOV!
club

Heb jij zin in een feestelijke dag met workshops, spelletjes, Bijbelverhalen en een leuke voorstelling? En ben je 8, 9, 10, 11 of 12 jaar oud? Kom dan op zaterdag 20 juni naar de TOV! Clubdag in het Israël-centrum in Nijkerk! Aanmelden kan via tovclub.nl/clubdag

Daarnaast hebben we een heel leuk magazine voor je: TOV! Het blad is gratis en verschijnt vier keer per jaar. Wil je ook een gratis abonnement? Word snel lid via tovclub.nl/lid of scan de QR-code:

Expositie

‘Hoop en vertrouwen’

Een belangrijke drijfveer in de kunstwerken van de 22-jarige Esther Pruis is de trouw van God aan Israël. Voor deze expositie maakte zij zes schilderijen die allemaal het thema ‘hoop en vertrouwen’ uitstralen. De expositie is van 29 januari tot en met 11 februari te zien in het Israëlcentrum in Nijkerk. De opening vindt plaats op donderdag 29 januari om 13.30 uur. Daarnaast schildert Esther op zaterdag 31 januari van 10.30 tot 15.30 uur live in het Israëlcentrum. Aanmelden voor de expositie en opening is niet nodig. Meer informatie vindt u op cvi.nl/expositie. | Foto: privéarchief Esther Pruis

Lezingen

Nodig een spreker uit!

Sprekers van Christenen voor Israël gaan het hele land door om de boodschap van Gods trouw aan Zijn volk te verkondigen. Op deze avonden gaat de Bijbel open, bemoedigen en ontmoeten we elkaar, bidden we voor Israël en is er een tafel met Israëlproducten.

» Ook een idee voor bij u in de buurt? We helpen u graag met de organisatie en promotie! Neem vrijblijvend contact met ons op via de website: cvi.nl/sprekers.

Shalomfonds

Geef de Domari een warme winter

In het hart van Jeruzalem en omliggende gebieden leeft een vergeten gemeenschap: de Domari. Zij leven in relatieve armoede en staan aan de rand van de samenleving. Hun dagelijks leven wordt gekenmerkt door ernstige discriminatie, werkloosheid, uitsluiting en gebrek aan basisvoorzieningen. Velen leven in een sociaal isolement, zonder toegang tot een stabiel inkomen.

Sinds 1999 zet Domari Society of Gypsies in Jeruzalem zich als de enige organisatie in het Midden-Oosten in voor deze gemeenschap. Onder leiding van Amoun Sleem biedt het Domari Centrum in Jeruzalem onderwijsprogramma's voor kinderen, economische kansen voor vrouwen en culturele emancipatie. De kern van het werk is humanitaire hulp: het verstrekken van voedselpakketten, schoolspullen en essentiële goederen aan de armste families.

Warme winter

In de winter neemt de nood drastisch toe. Veel gezinnen beschikken niet over warme kleding, dekens of geïsoleerde huizen. De koude nachten in Jeruzalem kunnen bitter zijn, vooral voor kinderen en ouderen die geen vaste verwarming hebben. Met uw bijdrage kunnen we winterpakketten samenstellen, vooral dekens en warme materialen, zodat deze gezinnen met waardigheid en minder lijden de winter doorkomen. Uw steun betekent meer dan hulp — het is een teken van hoop en menselijke warmte. Doe mee en geef de Domari een warmere winter via NL38 ABNA 0529 310 252 van Christenen voor Israël met de vermelding ‘winterpakketten Domari’. | Foto: Domari Society

Shalomfonds
NL38 ABNA 0529 310 252

Natuurlijke supplementen, zonder toevoegingen

✓ Geen vulstoffen ✓ Geen bindmiddelen ✓ 100% puur natuur

10% korting met de code "CV10" - www.teddah.nl

'Maar gij geheel anders: Gij hebt Christus leren kennen.' Efeze 4:20

**Garage
KROONDIJK**

Tel. 0516-422095

Email: info@garagekroondijk.nl

ALLROUND AUTOMONTEUR / VERKOPER / BALIEMEDEWERKER

Voor onze dorpsgarage in Haulerwijk zoeken wij een collega.
Mogelijkheid tot huisvesting.

Frederique Constant Worldtimer – Exclusief Jeruzalem Edition

Frederique Constant, opgericht door het Nederlandse echtpaar Stas in Zwitserland, staat wereldwijd bekend om verfijnde uurwerken die vakmanschap en elegantie combineren. Voor deze bijzondere Worldtimer hebben we iets unieks gecreëerd.

In samenwerking met de Amsterdamse gebroeders Amir en Alon Ben Joseph van Ace Jewelers is een limited edition ontwikkeld: op de iconische wijzerplaat is Cairo vervangen door Jeruzalem, weergegeven in het Hebreeuws. Een subtiel detail met een krachtige betekenis.

Dit exclusieve model is uitgerust met een Zwitsers automatisch uurwerk en wordt geleverd met zowel een stalen als een rubberen band. Gelimiteerd tot slechts **50 genummerde stuks**, is dit horloge een waar verzamelobject voor liefhebbers van luxe en precisie.

Prijs: € 4.795,- inclusief 21% btw.

Dit horloge is te koop bij Ace Jewelers.
Paulus Potterstraat 6 te Amsterdam of online:
www.acejewelers.com Voor meer informatie:
amir@acejewelers.com of bel naar **06-46722088**

EVERREAD
UITGEVERS

Leren leven uit de Bijbel

De NAMEN in de Bijbel - Betekenis & Concordantie

Bijbelse namen hebben een belangrijke betekenis en geven meer inzicht in geschiedenissen en personen. Dit boek (3^e druk) bevat alle ruim 6000 Bijbelse namen inclusief alle teksten waar ze voorkomen. Voorzien van een harde kaft. Toegankelijk vanuit de SV, HSV, NBG en NBV. Een prachtig boek om te hebben en/of weg te geven!

Hoite Slagter (red.) ISBN 9789066944916
Paperback | 400 blz | 21,7x15,5 cm | € 27,50

Al onze boeken zijn verkrijgbaar in de (christelijke) boekhandel, op everread.nl (ook voor onze e-books) of via 0343 594495!

AMEN Bijbelmagazine 183 is verschenen met o.m. de volgende artikelen: 'Als de hemel opengaat'; 'Het Wezen van God'; 'De volkeren, Israël en de gemeente'; 'De Heere vernietigt de raad van de volken'; 'De komst van de Verlosser' en 'AMEN Actueel'. AMEN verschijnt 2-maandelijks. Word (online) abonnee met toegang tot 1500+ artikelen! Zie: www.amen.nl of bel: 0343-594411.

ADVERTEER

in Israel Aktueel en bereik meer dan 100.000 betrokken lezers!

Mail of bel **Roel Abraham**

roel@jawelmedia.nl of 06-54274244

Schenken en nalaten aan Israël Voor vandaag en morgen...

Denkt u erover om Israël te zegenen met een gift of uw nalatenschap? Wij informeren u graag over de mogelijkheden. Vraag gratis en vrijblijvend onze brochure aan of neem contact op voor een persoonlijk gesprek.

Bel 033 245 8824 of ga naar cvi.nl/schenken.

CHRISTENEN VOOR
ISRAEL

ACTIEF

Israëltreizen 2026

Ga mee naar Israël

Ook in 2026 organiseren we weer mooie Israëltreizen. Een aantal reizen is inmiddels vol, maar op onderstaande reizen is nog plaats.

Marathonreis

Sportievelingen kunnen de uitdaging aangaan op 27 maart door mee te lopen in de Jeruzalemmarathon en een mooi sponsorbedrag voor Shalva, een van onze projecten, op te halen. Het is overigens ook mogelijk kortere afstanden te lopen. Naast de marathon is er ook ruimte voor een aantal bezoeken aan bijzondere plaatsen.

Ontmoetingsreis

Op 4 mei vertrekt de eerste (tiendaagse) Ontmoetingsreis onder leiding van ds. Oscar Lohuis. Tijdens deze reis bezoeken we niet alleen een aantal Bijbelse plaatsen en projecten die door Christenen voor Israël ondersteund worden, maar zijn er ook volop (bijzondere) ontmoetingen met de inwoners van Israël.

Studiereis

Van 26 mei tot en met 4 juni staat de studiereis voor predikanten en voorgangers gepland. Een niet te missen mogelijkheid om (opnieuw) kennis te maken van het volk, land en leven in Israël en iets te proeven van de omgang van de God van Israël met Zijn volk, zoals Israël die ervaart. Een 'must' voor voorgangers en predikanten die hun kennis van Israël en het Joodse volk willen voorzien van een Bijbelse basis.

Isrealityreizen

Uiteraard vergeten we ook onze jongeren niet. Daarom organiseren we in de zomer twee toffe reizen voor jongeren van 18 tot 28 jaar. Tijdens de reis ontdek je niet alleen hoe belangrijk Israël en het Joodse volk zijn in Gods plan met deze wereld, maar zie je met eigen ogen een aantal plaatsen die in de Bijbel voorkomen, ontmoet je bijzondere mensen én steek je de handen uit

Foto: Cvi

de mouwen tijdens vrijwilligerswerk in Jeruzalem. En dat alles bij een heerlijk zomerse temperatuur! Data: 20 tot en met 29 juli en 3 tot en met 12 augustus.

Data najaarsreizen 2026

12 - 21 oktober
19 - 26 oktober
2 - 11 november

» **Kijk voor meer informatie op onze website:**
cvi.nl/reizen.

**Een niet te missen
mogelijkheid om
(opnieuw) kennis te
maken van het volk,
land en leven in Israël.**

Excursie

Ontdek Joods Antwerpen

Antwerpen is het thuis van een van de grootste Joodse gemeenschappen buiten Israël. Een bezoek aan deze bijzondere stad biedt een unieke inkijk in het Joodse leven.

Tijdens de excursie brengen we een uitgebreid bezoek aan een synagoge, waar u uitleg krijgt over het Jodendom en de Joodse feesten. Er is ruimte om vragen te stellen en in gesprek te gaan. We wandelen door de Joodse wijk en gaan eten bij restaurant Hoffs, Daar wacht een koosjer driegangendiner, waarbij u niet alleen geniet van de smaken, maar ook meer hoort over de koosjere keuken.

Informatie

De excursie vindt plaats op 4 maart en 29 april, met keuze uit twee tijdsblokken: 11.45 tot 16.15 uur of van 14.45 uur tot 19.15 uur. De kosten zijn 57,50 euro. Meer informatie en aanmelden: cvibelgie@gmail.com of 06-39150052.

Foto: Canva Pro

31 januari

Holland-Koor feliciteert Cvi

U bent u op zaterdag 31 januari van harte welkom in de Ichthuskerk op Urk (Richel 2) voor een bijzonder concert van het Holland-Koor. Het concert begint om 16.00 uur, de entree is gratis.

Het koor brengt een 'muzikaal boekje' aan Christenen voor Israël, als felicitatie voor ons 45-jarig bestaan. De koor- en samen-zang wordt begeleid door Jan Quintus Zwart (dirigent), Marcel van de Ketterij (orgel), Marcel van der Poel (piano) en Noortje van Middelkoop (panfluit). Ds. Kees van Velzen verzorgt de overdenking. Het Holland-Koor is opgericht in 1989 en zong sindsdien op talloze bijeenkomsten van Christenen voor Israël in Nederland én Israël. | Beeld: Holland-Koor

Expositie

‘Wat zal komen is al geweest’

Van 12 februari tot en met 18 april kunt u in het Israëlcentrum in Nijkerk de expositie 'Wat zal komen is al geweest' bezoeken: schilderijen en andere werken van de bekende artieste Jip Wijngaarden. De feestelijke opening vindt plaats op donderdag 12 februari om 15.30 uur. Deelname kost € 2,50 en aanmelden is verplicht.

Daarnaast zijn er extra activiteiten: Een Meet & Greet met Jip Wijngaarden op 14 februari van 10.30 tot 15.30 uur (gratis, aanmelden verplicht) en een lezing op 17 februari van 19.30 tot 21.00 uur (€ 2,50, aanmelden verplicht). Aanmelden kan via cvi.nl/expositie.

Educatie

Vernieuwd magazine Profetisch Perspectief

**NIEUWE
LAY-OUT**

Profetisch Perspectief is hét magazine voor christenen die verder willen kijken. En vanaf dit jaar is het magazine vernieuwd! Dat betekent de profetische diepgang die u van ons gewend bent, maar dan in een nieuw jasje.

» **Bent u nog geen abonnee?**

Ga dan naar profetischperspectief.nl of vul uw gegevens in via de flyer bij deze krant.

KOM TERUG NAAR JERUZALEM

Verbondenheid blijft.

Met uw familie

Of uw kerkgemeente

Met vrienden

Of zakelijk

Lezerskorting €50 p.p. met code `CVI388` geldig t/m 31/3

WWW.PROMISEDLANDS.NL
 ☎ 010-282 72 42

Vernieuwend sinds 1998 | Israël • Jordanië • Oman

JBO
STICHTING JOODSE SCHOLENGEMEENSCHAP JBO

Rosj Pina is meer dan een basisschool. Het is een plek waar leren en leven vanuit Joodse waarden samenkomen. Waar ieder kind telt en waar we samen bouwen aan onderwijs met betekenis.

Voor basisschool Rosj Pina zijn we op zoek naar een verbindende en inspirerende directeur 0.8-1 fte

Stichting Joodse Scholengemeenschap J.B.O. zoekt in verband met de naderende pensionering van de huidige directeur van basisschool Rosj Pina een opvolger. Ben jij een verbindende onderwijsleider met visie, warmte en lef? Wil jij richting geven aan een school die midden in de samenleving staat en waar identiteit, kwaliteit en menselijkheid samenkomen?

Wij zoeken een directeur die het team inspireert, het onderwijs versterkt en met overtuiging leiding geeft aan een school met een unieke Joodse identiteit.

Geïnteresseerd?
 Kijk voor de gehele vacaturetekst op
<https://www.jbo.nl/Over-JBO/Vacatures-bij-JBO>.

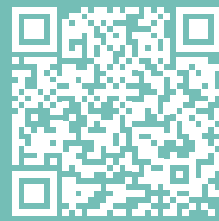
Solliciteren kan via: sollicitatie@jbo.nl

rd
reformatorisch
dagblad

Schrijf in op de nieuwsbrieven RD Aanbieding en Beste van het RD en lees 2 artikelen gratis per maand!

Ga naar rd.nl/nieuwsbrief2art of scan de QR-code

Plant terug wat de oorlog heeft verwoest

Samen herstellen we het Amnun woud, boom voor boom.
 Het jonge Amnun woud in Noord-Israël, vlak voor de recente oorlog aangeplant, werd zwaar getroffen. Deze Toe Bisjwat gaan we het unieke Amnun woud herbeplanten. Help mee dit woud te herstellen!

Toe Bisjwat, het nieuwjaar van de bomen
 Op 2 februari is het Toe Bisjwat, ook wel "het nieuwjaar van de bomen" genoemd. In deze periode is het regentijd in Israël en daarom is het ook de beste periode om bomen te planten.

Plant een boom in het Amnun woud: www.jnf.nl/boomcertificaat

JNF Joods Nationaal Fonds ☎ +31 (20) 646 64 77 ✉ info@jnf.nl 🌐 www.jnf.nl 💶 NL58 INGB 0000 049998

ACTIEF

Expositie Jip Wijngaarden in Israëlcentrum

‘Wat zal komen, is al geweest’

‘Wat zal komen, is al geweest’. Dat is het thema van de nieuwe expositie van Jip Wijngaarden, die van 12 februari tot en met 18 april in het Israëlcentrum te zien is. Haar schilderijen hebben iets profetisch: ze vormen een waarschuwing voor een duistere tijd die voorligt. Tegelijkertijd ontbreken verwachting en licht niet, want door donkere wolken heen ziet ze de contouren van een hoopvolle toekomst aanbreken.

Renske Lankman

Jip schildert al zolang ze zich kan herinneren. Maar toen ze in 1990 tot geloof kwam, kwamen haar kunstwerken in het licht van de Bijbel en het Joodse volk te staan. “Door de beelden die ik zag toen ik de Bijbel las, stroomde ik over. Ik móést gaan schilderen.” Haar schilderijen geven een intiem kijkje in haar geloofsleven. “Voor mij is schilderen bidden met God. Het is mijn manier om de dingen terug te geven, om Hem te danken, maar ook om mensen te waarschuwen voor de tijd die voor ons ligt.”

Profetisch

Ze wil zichzelf geen profeet noemen, maar haar kunstwerken hebben wel iets profetisch. “Ik denk dat de tijd van de volkeren voorbij is, dat God Zijn hand aan het weghalen is. Daarentegen is de tijd van Israël aangebroken. Daarom zouden we voorbede moeten doen voor dit land en volk, we zouden Israël moeten zegenen, en in liefde maar ook in waarheid naast hem gaan staan. Deze dingen leven heel sterk in mij. Ik kan ook niet anders dan dat schilderen.” Uiteindelijk hoopt ze dat haar schilderijen mensen aanzetten tot nadenken over de tijd waarin ze leven. “Iedere tijd vraagt om een ander antwoord. We zouden moeten nadenken over wat God nu van ons vraagt.”

Favoriet

Dit thema komt ook terug in een van haar favoriete schilderijen, dat straks in de expositie komt te hangen. “Dit schilderij is heel fantasievol. Je ziet een Joodse man, berooid en bekaaid met een lege koffer, hij is op weg naar huis. De schapjes boven zijn hoofd verwelkomen hem. Een profeet die op de ramshoorn blaast en waarschuwt: Luister

oh volken! Hij die Israël verstrooid heeft, zal het weer bijeenbrengen! (Jeremia 31:10) De waarschuwing is gericht tot de predikant die, met zijn vinger in zijn oor, ons de rug tokeert. Hij is in de vervangingstheologie blijven steken en ik vrees dat deze houding een vruchtbare voedingsbodem is voor antisemitisme, vandaar de varkentjes, die vol verwachting toekijken.”

God van Israël

Door het profetische karakter van haar kunstwerken vloeien verleden, heden en toekomst regelmatig in elkaar over. “Ik ben nu bezig met een schilderij over het gevecht van Jakob met de engel bij de beek Jabbok. In Jakob zie ik Israël. Daarom plaats ik deze geschiedenis ook in de strijd die nog komen gaat: een strijd waarin Israël een natie van priesters wordt en waarin we de komst van de Messias verwelkomen.”

Israël, het Joodse volk en het Jodendom zijn thema's die steeds weer terugkeren in haar schilderijen. De Bijbel als een niet-Joods

Foto: Jip Wijngaarden

boek zien, is voor Jip onmogelijk. “Ieder woord is door een Joodse hand geschreven. We hebben dezelfde wortel, dezelfde stam en dezelfde vruchten. De God die ik aanbid, is de God van Israël.”

Heftige emoties

Juist die ‘Joodsheid’ van haar schilderijen roept soms heftige emoties op. Zo schilderde ze ooit een besneden Jezus aan het kruis, met een kampnummer op Zijn arm en een kroon van prikkeldraad. Een man die het schilderij zag, vertelde haar dat hij door dit beeld beseftte dat hij de Joodse Jezus in de prullenbak had gegooit. Of die keer dat ze exposeerde in een synagoge, waar een Amerikaans-Joodse man binnenwandelde. Er hingen schilderijen van gedeporteerde mensen, waaronder een portret van Jezus. De man vroeg, trillend van woede, wat het portret van deze christen daar deed. “Mensen worden soms omvergeblazen als ze ontdekken dat Jezus geen christelijke Messias was, maar door en door Joods.”

Verwachting

Jip wil mensen waarschuwen voor een donkere tijd die voor ons ligt, maar tegelijkertijd schitteren licht en hoop in haar kunstwerken. “Die hoop zit in me. Ik kan ook niet anders dan dat schilderen. Ik zie uit naar de komst van de Messias. Er is op dit moment zoveel lijden, maar als de Messias komt, zal Hij scheiding brengen tussen goed en kwaad.”

» Zie ook pagina 21.

Colofon

Israël Aktueel is een uitgave van stichting Christenen voor Israël. Het abonnement is bij de donatie inbegrepen. De hoogte hiervan bepaalt u zelf.

Henri Nouwenstraat 34,
3863 HV Nijkerk
Postbus 1100, 3860 BC Nijkerk
033-2458824
info@christenenvoorisrael.nl
christenenvoorisrael.nl
facebook.com/
christenenvoorisrael
Algemeen:
NL87 ABNA 051 385 2905
Projecten:
NL38 ABNA 0529 310 252

Christenen voor Israël België vzw:
David Vandeputte
+32 472 212121
info@christenenvoorisrael.be
Bankrekening:
BE91 000 165 450 876

DOELSTELLING:

Stichting Christenen voor Israël stelt zich ten doel om christenen in Nederland bewust te maken van de betekenis van het Joodse volk in Gods handelen met deze wereld. Zij doet dit door het geven van betrouwbare informatie over land, volk en staat van Israël. Zij roept christenen op tot solidariteit met Israël en wijst elke vorm van antisemitisme af. Zij gaat hierbij uit van het gezag en de betrouwbaarheid van de Bijbel als Gods Woord. Zij steunt Israël metterdaad en is werkzaam in Nederlandse kerken en gemeenten.

BESTUUR:

Ds. F.A.J. Heikoop (voorzitter),
F. de Lange (vicevoorzitter),
J. van Dijk (secretaris),
A.E.J. Arendse (penningmeester),
M. Bénard, ds. D. Hoolwerf,
ds. G. Krol, L.F. Schraeverus

DIRECTEUR:

Frank van Oordt

REDACTIE:

Hoofdredactie:
Ds. Oscar Lohuis,
Ds. Henk Poot
Eindredactie:
Drs. Marijke Terlouw
Redactie: Rita Quartel,
Renske Lankman MA

REALISATIE:

Treffend & Co, Veenendaal

ADVERTENTIES:

Jawel Media | Roel Abraham,
roel@jawelmedia.nl,
06-54274244

De schrijvers in deze krant vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs de visie van de stichting. In interviews zijn de geïnterviewden verantwoordelijk voor hun uitspraken. Het copyright op artikelen in *Israël Aktueel* berust bij de redactie, dan wel bij de auteurs. Niets mag worden overgenomen zonder toestemming van de redactie. Christenen voor Israël aanvaardt geen aansprakelijkheid voor goederen en diensten van adverteerders.

Als een zuil van vuur... EXODUS 13:21

pillaroffire.nl

Uw betrokkenheid bij Israël... pure noodzaak!

Pillar of Fire begon in 2001 als een gebedswerk en is dat nog steeds. Sinds de oprichting van de stichting in 2002 zijn er allerlei initiatieven genomen om Israël op de kaart van kerkelijk Nederland te zetten, en de politiek te wijzen op hun verantwoordelijkheid ten aanzien van Israël te midden van de volken. Pillar of Fire werkt vanuit Den Haag, in het hart van de politiek.

Enkele initiatieven:

RADIO ISRAEL
Bijbels, actueel
nieuws, interviews,
studies, etc.
radioisrael.nl

ISRAEL RELIEF
Hulpverlenings
organisatie
in Israël
israelrelief.org

ONDERWIJS
- Diverse sprekers
- Conferenties
- Israël avonden
pillaroffire.nl

GEBED
- Israël bidstonden
- Aliyah bidstonden
pillaroffire.nl

ALIYAH
- Hulp en ondersteuning
- (intern.) spreker Jack van
der Tang over het belang
van hulp aan de Aliyah
[i.s.m. ezra-nederland.nl](http://i.s.m.ezra-nederland.nl)

belangrijke
focus

» BIDDEN

» LEREN

» DOORGEVEN

» DOEN

pillaroffire.nl

IBAN NL89INGB 0009 3110 97

Pillar of Fire is ANBI geregistreerd zodat uw
giften aftrekbaar zijn voor de belasting.

Bezoek ook de
webwinkel op:
» [pillaroffire.nl/
winkel](http://pillaroffire.nl/winkel)

échte kwaliteit, ontworpen aan uw keukentafel.

home
keukens

Ontdek onze unieke werkwijze
en maak een vrijblijvende afspraak
op homekeukens.nl